

YOHANES

Ditiki Sεε Nə Yohanes Lεwɔni

Onanto Eto Ditiki Nni Nə Ləatə Nkpə.

- 1** Ditiki nəmə akə fe bέyifo kawunsiə.
Ditiki nəmə ku Onanto lεke.
Nya Ni ku Onanto ni ɔni.
- 2** Ditiki nəmə ku Onanto lεke taa kasɔ ketsyikoko.
- 3** Ɛye lə wəə, nya Onanto dýifo lesa saa nε.
Bényifo kulesa nə wə dímanke lenti.
- 4** Ditiki nəmə ətətə nkpa,
nya nkpa bomə ɔflɔ betidi dínyə diyənde
betsyiko.
- 5** Diyənde nəmə əeyənde kakpo lə ketuntu əsuə.
Fεε ketuntu kamə mamfotɔ diyənde nəmə
bɔninsə.
- 6** Onanto átsyese utidi utsyuə. Wə diye ni
Yohanes. **7** Úbə nkə woedi betidi etiki itsyiko
lə diyənde nəmə əsuə bə lə utsyuə saa wə lənɔ
ditiki nəmə lə ofo ɔnɔ. **8** Inni Yohanes kosate
ni diyənde nəmə. Bomu úbə nkə lə udi etiki
itsyi lə diyənde nəmə əsuə. **9** Nyamfo ni lekpasə
kosate nəmə nε, lekpasə nə nlɛ kawunsiə bubə
nə luuyənde ditə utsyuə saa lekpasə.
- 10** Ditiki nəmə ákε lə kawunsiə, nya wə əsuə
Onanto leyε úyifo kawunsiə, fεε kawunsiə eto
betidi mənniyə wə bətsyə lekpo. **11** Úbə wə kosate
eto betidi ɔflɔ, fεε wə betidi mámfo wə. **12** Fεε
bətsyuə ete léfo wə. Nya mba kenke léfo wə
bánɔɔ, útə mə əsuəale nnya dítə báfiani Onanto

eto bebi. ¹³ Bámfiani Onanto eto bebi εγε lə kawunsiə eto ditsyəbi əsuə nye εγε lə usə ku usiə eto ubilele eto ketsyue əsuə. Bomu Onanto kosate lətənə nkə woafø mə lə bafiani wə bebi.

¹⁴ Ditiki nəmə əbə léfiani utidinini wə dísiə lə bo nti, nya úyi ku Onanto eto lefonə ku sitinti kenke. Nya búnyə wə diyənde kplə nə eto okle ófo útsyiko wə anto ɔflə fe Onanto eto Ubi ɔni kplo eso.

¹⁵ Yohanes ələkə wə óte betidi lə lefe nə óbe letsya. Ófa ótəyi nkə, "Nwəmfo ni utidi wə əsuə míndi etiki mintsyiko minkə, 'Nwə ntəkə mə kama ɔnle bubəə, amə oso mə, itsyise okpe koko fe bále mə.' "

¹⁶ εγε lə wə lefonə kplə əsuəə, ókpo bomble kenke atsys c kpə. ¹⁷ Itsyise Onanto ətə bo kəfi komə εγε lə Moses əsuə. Fəə wə lefonə ku sitinti siamə əbə bo ɔflə εγε lə Yesu Kristo əsuə. ¹⁸ Kuutsyuə saa mənnya tə Onanto unya. Wə ubi ɔni kplo wə lekate ko Onanto wə nsi lə wə Anto əmə eto akcə, wə ni díbə úləkə futsyə Onanto ni óte bo nə.

Yohanes Ǝləkə Óte Nkə Inni Wə Ni Nwə Onanto Lékpo Ǝhile Utsyə.

¹⁹ Yudafə eto beninə ba nkpe lə Yerusalem ákpe besumunyə ku Lewifə bésu Yohanes ɔflə. Bátə wə bənkə, "Owoe ko feni?"

²⁰ Mfóo, Yohanes mánni mbuayε butə bomu ókpasə mə nkə, "Inni mə ni Nwə Onanto Lékpo Ǝhile Utsyə."

²¹ Bátə wə bənkə, "Nyale owoe feni? Fə ni Unyeləkətidi Elia?"

Útə mə mbuayε nkə, "Inni mə ni."

Bésukosə bátɔ wə bənkə, “Nyale, fə ni Unyeləkətidi wə báteyi bətsyə bə wuubə?”

Útə mə mbuaye nkə, “Owo lo.”

²² Nyaso bátɔ wə bənkə, “Teyi bo lesatsyuə nə busu báteyi mba lékpe bo kɔtɔ! Owoe feni? Nya be fanlə báteyi itsyi lə fə əsuə?”

²³ Yohanes ətə mə mbuaye fe kase Unyeləkətidi Yesaya lewɔni utsyə nkə, “Mɔ ni utidi wə nlə bofa lə mfiminti kafe eto ɔkɔe kateyi nkə, ‘Bətsyɔnsə Bonamute eto kusu bitsyə itə wə bubə!’ ”

²⁴ Nya betidikpekpe ba dítsyi Yudafɔ ba baakpo Farisifɔ ɔflɔ bəbəə, ²⁵ lətɔ Yohanes bə, “Lenni fə ni Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə, nye Elia, nye unyeləkətidi əməə, ntsyə ibə fe fanlə ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo?”

²⁶ Yohanes ətə mə mbuaye nkə, “Mɔ aleɛ, meefi ntu keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfo. Feɛ utidi utsyuə ñyə mi lenti, wə binnyi. ²⁷ Utəkə mə kama ɔlə bubə nya wə afokpa eto kekue mənñyə ntə kulaa tsya bə nyankli.”

²⁸ Asa nyamfo əbə lə Betania eto umə lə Yordan eto ketu eto ditukpenkpe nə nse. Mfó Yohanes nlə ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo kətə betidi nə.

Yesu Ni Onanto Eto Lesamubi Nə Boofi Bətə Kedi.

²⁹ Kəsiəsəə, Yohanes ənyə Yesu nlə wə ɔflɔ bubə nya ɔtəyi mba ñyə wə lə ɔflɔ nkə, “Nyə Onanto eto Lesamubi nə ntsyi kawunsiə eto abua ɔntɔnko. ³⁰ Wə ni utidi wə əsuə mínteyi mintsyiko lefe nə míndi etiki mínteyi minkə, ‘Utidi utsyuə təkə mə kama ɔnlə bubə wə ləmɔ onso mə, itsyise okpe kokooko fe bále mə.’ ³¹ Mɔ

kosate tsya mánte utidi əmə. Fεε wə bubə eso mímbə minlə ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfō buyifo bə lə nləkə wə nte Israel eto kusə eto betidi.”

³² Mfó nya Yohanes disi óteyi lə wə əsuə nkə, “Nnyə miə Onanto eto Lewōnɔ áyifə dítsyi kato disiə lə wə əsuə fe leblekpa seka. ³³ Tute mánte miə wə uni. Fεε lefe nə Onanto létsyese mə nkə mbə keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəməə, óteyi mə nkə, ‘Ebunyə se mə Lewōnɔ lɔçyifə ditsyi kato dibə disiə lə utsyuə əmə əsuə, ete ebote fə wə ni utidi wə luufi Lewōnɔ Kenke ukeyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə ne.’ ³⁴ Nya mínyə se íbə nkomə lə utidi əmfo əsuə. Nya minlə mi bəteyi sitinti miə wə ni Onanto eto Ubi kosate əmə ne.”

Betidi Tute Ba Dítəkəko Yesu.

³⁵ Kəsiəsəə, Yohanes ku wə bakasebi inuə si bənyə mfó ke, ³⁶ nya únyə Yesu díbə ɔnlə bofe. Nya se únyə wəə, óteyi nkə, “Bebee, nyə Onanto eto Lesamubi nəməə!”

³⁷ Bakasebi inuə bamfo áñɔ nnya Yohanes letseyi nya bédə bésu bətəkəko wə. ³⁸ Se Yesu letsyi ɔwuninsə únyə nkə bətəkəko wəə, ótɔ mə nkə, “Be biabəbe?”

Bətə wə mbuayɛ bənkə, “Rabi,” eto kasɔ ni Oteasa, “Lekpakpa, se funkpe?”

³⁹ Óteyi mə nkə, “Bibə bebe.” Lefe nəmfō ebutsyə fe ditsyitsyo eto abombo ana seka.

Nyaso bətəkəko wə bésu kaka onkpe, nya bəsiə wə lə ɔflɔ diyi fefə nəmə.

⁴⁰ Bakasebi inuə ba lənɔ Yohanes eto ditiki nəmə fə bətətəko Yesuu, eto ɔni ni Andrea wə

ni Simon Petro eto ɔyimi. ⁴¹ Lesa tute nə Andrea əmə díyifo ni bə úsu óbebe wə ɔyimi, ini Simon nya óteyi wə nkə, “Búnyə Mesia əmə,” eto kasə ni Kristo wə ni Nwə Onanto Lékpo Óhile Utsyə. ⁴² Nya ókpa Simon úsuko Yesu ɔflɔ.

Yesu ábe wə tūū, nya óteyi wə nkə, “Fə ni Simon, Yohanes eto ubi. Idu məmə əntcə, bookpo fə bə Kefas,” nye Petro eto kasə ni kobansə.

Yesu Ákpadi Filipo Ku Nataniel.

⁴³ Kəsiəsiəə, Yesu ála nkə weesu kasə ka baakpo bə Galilea. Nya se ɔnye əntcə, únyə utsyuə wə baakpo Filipo nya óteyi wə nkə, “Bətəkəko mə.”

⁴⁴ Filipo etsyi Betsaida, umə wə Andrea ku Petro tsya ditsyi. ⁴⁵ Se Filipo dísu únyə Nataniel, óteyi wə nkə, “Búnyə utidi əmə əsuə Moses ku Onanto eto bənyeləkətidi ləwəni asa betsyiko bətsyə lə Awənisa Kənke eto Kukue əsuə! Wə ni Yosef eto ubi Yesu wə ditsyi Nasaret!”

⁴⁶ Nataniel átə nkə, “Lesa sse ditsyuə ebofo bəbə ketsyi Nasaret kəbəə?”

Filipo áteyi wə nkə, “Bə lə əbə abe!”

⁴⁷ Se Yesu dínyə Nataniel ləye ənle wə ɔflɔ bubəə, óteyi itsyi lə wə əsuə nkə, “Nyə Israelnyə tinti nlə bubə məə, woanwə betidi.”

⁴⁸ Nataniel átə wə nkə, “Ntsyə féyifo fáte utidi wə eto okle mini?”

Yesu ətə mbuayə nkə, “Fə Filipo díbə ókpadi fə lə lefe nə fakə lə koto komə kalɔɔ, mbúnyə fə koko.”

⁴⁹ Nataniel áteyi wə nkə, “Oteasa, eyifo Onanto eto Ubi kosate. Fə ni Israelfə eto Oka əmə!”

50 Mfó nya Yesu lətō wə nkə, “Eni nnya míntseyi fə miə nnyə fə lə koto komə kalɔ̄ eso fáfo fánɔ̄? Ebunyə asa nnya nsi nso nyamfo.” **51** Nya óteyi mə nkə, “Sitinti minle mi bɔ̄teyi minkə, biunyə se kato lɔ̄ɔsini nya Onanto eto batɔ̄nkpe nle kato bobe kesu kayifə kəbə mɔ̄, Utidi eto Übi, ɔ̄flɔ̄.”

2

Bákpa Kusiə Lə Kana.

1 Lə diyi tsyəfə əsuəə, bákpa kusiə kutsyuə lə umə wə baakpo Kana lə Galilea eto kasɔ̄. Yesu eto ambe Maria ákə mfó. **2** Nya bákpadi Yesu ku wə bakasebi tsya báboko kusiə kakpakɔ̄ kamə. **3** Se nte bo banlə bunə léloo, Yesu eto ambe əbə Yesu ɔ̄flɔ̄ nya óteyi wə nkə, “Nte bo banlə bunə álo.”

4 Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Mbe, yanle bə teyi mə lesa nə ele bə nyifo. Mɔ̄ lefe mányo tɔ̄.”

5 Nya Yesu eto ambe ləteyi besumubi bamə nkə, “Biyifo lesa nə kee wɔ̄teyi mi nkə biyifo.”

6 Se ini lekpa ídi itə Yudafɔ̄ bə bəflə mə əsuə esoo, bətsyə ntu eto kalɔ̄tsyi kple ekua ka bələkə lə abansə əsuə mfó. Nya ketulɔ̄tsyi ɛnɔ̄ nye ekua leeyi ɔ̄lɔ̄tsyi kple ɔ̄ni. **7** Mfó nya Yesu ləteyi besumubi bamə nkə békuti ntu býissə kalɔ̄tsyi kple kamə. Nyaso békuti ntu býisə kalɔ̄tsyi kple kamə klεlεlεlε.

8 Mfó nya óteyi mə nkə, “Bikuti ntu bomə eto ntseyuə bisuko utidi wə nsi lə ketsyue kamə eto kenyε.” Nya békuti mu bésuko wə.

9 Se útu ntu bo léfiani nte óbee, wə ánte kaka nte bomə dítsyi. Fεε besumubi ba díkuti ntu bomə bésuko aleε, məmə áte. Nyaso nwə nsi

lə ketsyue kamə eto kənye ákpadi okafose əmə,
10 nya óteyi wə nkə, "Utsyuə saa, nte səe woaka
 betidi butə bəənə, nya lə betidi ənə bəkpə eto
 kamaa, nya fe weefi mbo dimanlekə kətə betidi
 ləənə nə. Fəe fə ébu nseə ətsyə kama!"

11 Nnya díbə lə Kana lə Galilea eto kasə mfóo,
 ni ayanisa tutə nnya úyifo. Úyifo nyamfo úləkə
 wə diyənde óte, nya wə bakasebi léfo wə báno.

12 Nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə ambe, ku
 wə bayimi, ku wə bakasebi édu bésu Kapernaum
 nya bəsiə mfó eyi asiani.

Yesu Ála Mba Nle Bíkə Bote Lə Disumuyo.

13 Ukpə Ása Bo ɔjila eto didife eboyo elo,
 nyaso Yesu ésu Yerusalem. **14** Se údufə Onanto
 eto Disumuyoo, únyə se betidi nle banantsyui
 ku basamu ku ablonuma bote ku mba laafloma
 atabi tsya nsi lə mə kapunu eto akə. **15** Nyaso ófio
 ukuə nya úfi wə óla basamu ku banantsyui kenke
 óbəsə lə Disumuyo mfó. Úsensə mba nle atabi
 boba eto atabi úwui nya úkə mə kapunu ókpo
 lə kasə. **16** ɔteyi mba nle ablonuma bote nkə,
 "Bitsyi asa nyamfo bəbənko lə mfo, nya biemfi
 mə Anto eto diyo biyifo bikəkatekə."

17 Nya wə bakasebi lékloma nnya Awənisa
 Kenke eto Kukue ləteyi nkə, "Onanto, mə lelabi
 itə fə Disumuyoo, ətə ənəmi ase me lə ni əsuə."

18 Yudafə eto beninə əbə Yesu ɔflə nya bátə wə
 bənkə, "Se féyifo asa nyamfo məə, nte ayanisa
 nnya fuuyifo ate bo bə akpe kusu feeyifo nnya
 okle?"

¹⁹ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Beba Onanto eto Disumuyo kamfo, nya mootakasə ke ñyənsə lə diyi tsyəfə əsuə!”

²⁰ Yudafə bamə átɔ wə bənkə, “Disumuyo ka befi alefosi ana ale akua bátoo, bəteyi fanle fə ebusinkli atakasə ke ənyənsə lə eyi ətsyə əsuə?”

²¹ Fεε bánte bə wə sinə əsuə ɔnle etiki budiketsyiko fe Onanto eto Disumuyo. ²² Nyaso lefe nə Onanto létakasə wə utsyiko ɔkɔməə, nya fə wə bakasebi lékloma bə óteyi nko utsyə. Nyaso báfo asa nnya báwɔni bakpe lə Awɔnisa Kənke eto Kukue ku nnya Yesu ləteyi báno.

Yesu Yi Asa Itsyi Lə Utidinini Èsuə Wuee.

²³ Lefe nə Yesu ləkə lə Yerusalem lə Ukpe Ása Bo Ùjila eto diyididi lefee, betidi kpə áfo wə báno lə ayanisa kpə nnya bənyə úyifo eso. ²⁴ Fεε Yesu mémfi wə əsuə utə mə, itsyise uyi betidi kenke. ²⁵ Yensife bə kuutsyuə saa si ɔteyi wə kulesa itsyi lə betidi əsuə itsyise wə kosate áte lesa nə ləkə lə mə ketu kəmiə.

3

Yesu Áte Nikodemo Asa.

¹ Lefe nəmfóo, Yudafə eto uninə ɔni wə baakpo bə Nikodemo ake lə mə ditsyukpa nə baakpo Farisifə nti. ² Kətsyə kanii, úbə Yesu ɔflə nya óteyi wə nkə, “Oteasa, buyi boə fə ni nwə ditsyi Onanto ɔflə fəbə, itsyise kutsyuə saa embofo ayanisa nnya feeyifo buyifo lenni Onanto nsi ko wə.”

³ Mfó nya Yesu lətəyi wə nkə, “Sitinti minlə fə bətəyi minkə, lə bensinkli utidi balee, wəmbunyə Onanto eto Sekadidi siamə.”

⁴ Nikodemo átə wə nkə, “Ntsyə boofo utidi wə díkabe businkli kale bio? Businkli ele bə usinkli udufə lə wə ambe eto kafo fe lə besinkli bale wə dinuəfə lee?”

⁵ Mfó nya Yesu lətəyi wə nkə, “Nlə fə bətəyi sitinti minkə, lə bánle utidi betsyiko lə ntu ku Onanto eto Lewɔnɔ nəmə əsuəə, weembofo budufə lə Onanto eto Sekadidi siamə əsuə.

⁶ Utidininii, bále wə εye lə etidisuə əsuə. Fεε nnya ditsyi lə Onanto eto Lewɔnɔ əsuəə, bále wə lə Lewɔnɔ əsuə. ⁷ Nyaso məntə lə iyifo fə naa lə ntəyi fə miə ele bə bale fə bio. ⁸ Ufiebi aasə kesu kakake ola, nya wə kɔsɔ hã faanɔ, fεε inni lə kaka utsyi ku kaka ᵡntɔ. Nko inte itə utsyuə saa wə bále εye lə Lewɔnɔ əsuə ne.”

⁹ Mfó nya Nikodemo lətə wə nkə, “Ntsyə nyamfo loofo bubə kətə?”

¹⁰ Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Oteasa kplə feni lə Israel, ntsyə ibə fámanno nyamfo kasɔ? ¹¹ Nlə fə bətəyi sitinti miə asa nnya bunyii, nnya əsuə boedi etiki ketsyiko ne. Nya lesa nə ke búkenyəə, ni əsuə boedi adansiə ne. Fεε biamfo bo etiki nyamə kano. ¹² Lə ndi fə etiki itsyi lə kasɔ mfo eto asa əsuə nya fámamfo me ánɔɔ, ntsyə foofo me bofo kano lə ndi fə etiki itsyi lə kato eto asa əsuə? ¹³ Nya kuutsysuə saa ménsu tɔ kato unyə enso mɔ, Utidi Eto Ubi wə ditsyi kato úbə kawunsiə mfo.

¹⁴ “Fe kase Moses lébesə owa wə béfi situ bέyifo kato lə uyi əsuə lə mfimintii, nko ke ele

bə babesə mə, Utidi Eto Ubi kato nε, ¹⁵ bə utidi wə ke léfo mε ónɔɔ, lə unyə nkپə manlo.

¹⁶ “Itsyise Onanto ála kawunsiə kamfo kon bənkə úfi wə Ubi ɔni kplo útə nkə utsyuə saa ke laafo wə kanɔɔ, lə ɔye bukpə kanya, bomu lə unyə nkپə manlo. ¹⁷ Itsyise Onanto mántsyese wə Ubi kawunsiə nkə lə ubə olo ke dikpi, bomu bə lə uyifo ke Ofomfokətə.

¹⁸ “Utidi wə ke laafo wə Ubi kanɔɔ, bembolo wə dikpi. Fεε utsyuə saa wə laamfo wə kanɔɔ, bóolo wə dikpi koko itsyise wóamfo Onanto eto Ubi ɔni kplo əmə ɔnɔ̄ eso. ¹⁹ Kase baaye kaalo dikpi nəmə ni bənkə, diyənde nəmə əbə kawunsiə, fεε betidi aala ketuntu kaso diyənde nəmə, itsyise baala asa buayifoyifo kaso. ²⁰ Utsyuə saa wə leeyifo asa buaa, weekisi diyənde, nya woannyi kafi ni. Itsyise woate sikpi nkə lə ɔnyi ɔfi diyəndee, yuuləkə wə asa bua nnya weeyifo ote bənyə. ²¹ Fεε utsyuə saa wə nsi nkپə lə kusu sεε əsuəə, aanyi kafi diyənde, itsyise woala nkə diyənde nəmə ləkə lete nkə kase unsi nkپə ye lə Onanto eto lelabi əsuə.”

Yohanes Ntufləsətidi Emə Édi Etiki Lə Yesu İsuə.

²² Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə bakasebi édu bésu Yudea eto lekpake mfó. Bəsiə mfó itə lefe ditsyuə, nya úkeyifo betidi ntufləsəfləsə eto lekpa. ²³ Lefe nəməə, Yohanes tsya áke lə Ainon lə Salim ɔflo kəfləsə betidi ntu, itsyise ntu abə lə mfó nya betidi ékesu wə ɔflo nya úkəfləsə mə ntu. ²⁴ Lefe nəmfóo, bəmmuə tə Yohanes beti bakpe lə aba eto diyo.

²⁵ Diyi lənii, etikinənə ətsyuə édufə lə Yohanes eto bakasebi ku Yudanyə utsyuə eto nti itsyi lə əsuəfləflə eto lekpa əsuə. ²⁶ Nyaso bəbə Yohanes ɔflə bátəyi wə bə, "Oteasa, akloma utidi utsyuə wə fə ku wə dínyə lə Ketu Yordan eto ditukpenkpe nə nse, ini wə əsuə fədi adansie fetsyiko? Wə ni nwə mfe nlə betidi ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo nə, nya betidi ba kenke nlə budu kesu wə ɔflə."

²⁷ Yohanes áteyi mə nkə, "Kuutsysuə saa embofo kulesa bəkə, lenni Onanto dífi ni útə wə. ²⁸ Mi kosate ni mə badansie bə nteyi mi nkpasə wuee miə inni mə ni Nwə Onanto Lékpo Əhile Utsyə əmə. Fəə Onanto létsyese me nkə ntə wə setə. ²⁹ Nwə ni Okafəsee, wə ni nwə mbə Okafə əmə nə. Fəə nwə ni Okafəsee əmə eto okloboo, lə unyə ɔlə Okafəsee əmə eto ɔkəs bəcənə, yeakpe wə disuəyuə tinti. Nko əmə eso mintsyə nlə disuəyuə bunyə tinti fe okafəsee əmə eto oklobə nə. ³⁰ Nya nko ele bə wə diye be kato lə mə lele lə dibə kasə nə.

³¹ "Nwə ditsyi kato ubəə, so utsyuə saa. Nya nwə ditsyi kasə mfo tsyaa, kasə mfo eto utidi ete uni. Nya kasə mfo eto asa eto etiki ete weedi. Fəə nwə ditsyi kato úbəə, təkə məmble kato. ³² Waatəyi lesa nə úkənyə ku nnya úkanə mfó. Fəə kuutsysuə saa aamfo wə sedansiedidi siamə. ³³ Fəə nwə ke léfo wə kənyə kamə ónə, le uyi bose kətə nkə Onanto eyifo utintinyə. ³⁴ Nwə Onanto létsyese, eedi Onanto eto etiki, itsyise Onanto éfi wə Lewənə úyisə wə əsuə kenke. ³⁵ Anto əmə aala wə Ubi əmə nya úfi lesa saa ókpe wə lə ani nə.

36 “Nwə léfo Ubi əmə ónɔ̄, kpe nkپ manlo. Nya nwə laani weentsyue Ubi əmə kotoo, weembunyə nkپ manlo bomə. Bomu Onanto eto kotonənə manlo ebutəkə wə lə əsuə.”

4

Yesu Édi Etiki Ku Samariasio Utsyuə.

1 Farisifɔ́ áñó bə Yesu le ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə buyifo kətə betidi, nyaso betidi kpə təkəko wə baso Yohanes. **2** Lə sitintii, Yesu kosate ményifo ntufləsəfləsə eto lekpa útə kuutsyuə saa, bomu wə bakasebi hā díkeyifo nko. **3** Se Yesu léte nkə Farisifɔ́ áñó ditiki nəmfo nkoo, údu lə Yudea eto kasɔ́ úsu Galilea eto kasɔ́. **4** Nya lə kusu ko ɔnye ɔntɔ̄, ele bə ɔye Samaria eto kasɔ́ ofe.

5 Yesu ésu óyo Samaria eto umə wə baakpo Sikar, wə lefi kasɔ́ ka mə ona Yakob dítə wə ubi Yosef. **6** Lətidibo ditsyuə nə Yakob díku ake mfó. Nya se ílə Yesu fe úsu óyo mfó lə nkɔ̄minti lefe itsyi lə kusu komə eto bɔ̄ye esoo, úkənə úsiə lə letidibo nəmə ɔfɔ̄.

7 Nya ete Samariasio utsyuə díbə ntu kekutikɔ̄. Nya Yesu ləteyi wə nkə, “Tə mə ntu lə nnə.” **8** Lə lefe nə mfó əsuəə, Yesu eto bakasebi ébudu bésu umə didisa kayako.

9 Usio əmə áteyi nkə, “Beso fə Yudanyə laatɔ̄ mɔ̄ Samariasio fə ntə fə ntu lə ənə?” Usio əmə átɔ̄ nko itsyise Yudafɔ̄ ku Samariafɔ̄ anka.

10 Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Lə nnya ete fenyi lesa nə Onanto lətətə ku nwə nlə fə bɔ̄tɔ̄ nkə tə wə ntu lə unəə, eni fə bomu ebɔ̄tɔ̄ wə fə utə fə ntu bo lətətə nkپ.”

11 Usio əmə átɔ wə nkə, “Boanto, əmbə lesa nə beefi kekuti ntu, nya letidibo nəmə tsya atsyko. Sie fuunyə ntu bo ləetə nkپə bomə etsyiko? **12** Lee fə nso bo Ona Yakob wə díku letidibo nəmfo útə bo, kaka wə ku wə bebi ku wə bebuki kenke dínə ntu betsyiko?”

13 Mfó nya Yesu dítə wə mbuaye nkə, “Lə betidi ənə ntu bomfoo, utukue si wɔɔlə mə. **14** Fεε ntu bo mɔ luutəə, utukue ensi əmbələ nwə luunə mu. Ntu bo mɔ luutə wə ebofiani nkپə eto ntu eto kayifəkɔ lə wə. Ntu bomfo ebukabɔdi lə wə nya buutə wə nkپə manlo.”

15 Usio əmfo áteyi wə nkə, “Boanto, tə mε ntu bomfo bə lə utukue lə ɔye mε bɔlə bio, nya lə nyε mfo bubə kekuti ntu.”

16 Yesu áteyi wə nkə, “Su akpadi fə usə lə bibə.”

17 Usio əmə áteyi wə nkə, “Minsi kusə.”

Yesu áteyi wə nkə, “Áteyi sitinti fə ensi kusə.

18 Ébusiəko basani εnɔ áfe. Nya nwə fə ku wə nkpe mɔmɔ kulaa tsya enni fə usə. Sitinti fáteyi.”

19 Usio emə áteyi Yesu nkə, “Bonamute, nnyə miə eyifo Onanto eto unyeləkətidi. **20** Bo Samariafɔɔ, bo banamə ésumu Onanto lə kɔtini komfo əsuə. Fεε mi Yudafɔ aateyi bienkə Yerusalem ni kaka ele bə busumu Onanto.”

21 Yesu áteyi wə nkə, “Usionko, fo mε anɔ fə lefe ditsyuə lə bubə nə betidi lensiembusumu Onanto lə kɔtini komfo əsuə nye lə Yerusalem.

22 Mi Samariafɔɔ, binyi lesa nə biesumu. Fεε bo Yudafɔɔ, buyi futsyə boesumu. Itsyise Yudafɔ əsuə nnya bofokətə laayə kəbə. **23** Fεε lefe lə bubə nya díkəbə tsya koko, se betidi luusumu Anto əmə εyε lə kusu sεε ku lə lewɔnɔ eto

əsuəale ku lə sitinti əsuə. Itsyise mə ni besumunyə ba eto okle Onanto laala nkə besumu wə ne. ²⁴ Se Onanto ni Ləwənɔ esoo, betidi ba luusumu wəə, ele bə baye lə lewənɔ nəmə eto əsuəale ku lə sitinti əsuə."

²⁵ Usio əmə áteyi wə nkə, "Nyi miə Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə, wə baakpo Kristoo, ebubə. Nya lə ubəə, wuuləkə lesa saa kasə ote bo."

²⁶ Yesu áteyi wə nkə, "Mə nwə nlə etiki budi ku fə mfoo, mə ni wə ne."

²⁷ Lefe nəmfóo, wə bakasebi bamə əbə bédufə nya íyifo mə naa se bənyə wə ɔnlə etiki budi ku usio. Fəə mə kuutsyuə saa mántə usio əmə bə be woabəbe nye bátə wə bə beso ɔnlə etiki budi ku usio əmə.

²⁸ Usio əmə áyani wə ɔlətsyi əmə útsyə lə lətidibo nəmə ɔflə nya údu úsu umə úsu óteyi betidi nkə, ²⁹ "Bibə bebe osani utsyuə wə lətsyi mə lesa saa nə míneyifo mínyə lə mə nkpe! Lee wə ni Onanto eto nwə Bákpo ɔhile Bətsyə əmə?" ³⁰ Nyaso betidi bamə ábə bétsyi umə əmə bésu bə beesu bənyə wə.

³¹ Lefe nəmfóo, bakasebi bamə álə Yesu lekpakpa báteyi bənkə, "Oteasa, bedi lesa!"

³² Fəə óteyi mə nkə, "Nkpe lesa nə muudi nə əsuə binyi kulesa saa bitsyiko."

³³ Nyaso bakasebi bamə étsyiko mə əsuə bətə bənkə, "Lee utsyuə áboko wə lesa údi?"

³⁴ Yesu áteyi mə nkə, "Mə didisa ni bə nyifo nwə lékpe mə eto lelabi, nya lə nlosə keyifo ka útə mə nkə nyifo. ³⁵ Biateyi biənkə, 'Afa ana sɔɔ kama fe lesa loobe oto.' Fəə nlə mi bətseyi

minkə bələ ola bebe kakue eto ditsyəbi lə bebe kase bidikə biamə díkabe! Bíoyo nnya buləkə. ³⁶ Onanto aafó kayo nwə ləələkə bidikə lə ɔkuə nya waakpa mi kakpo lə unwu itə nkə manlo. Lə nyamfo eso nwə laato ku nwə ləələkə, məmble ebunyə disuəyuə tinti. ³⁷ Nyaso nnya baateyi bə utidi ɔni laato nya obamba ləələkə, eyifo sitinti. ³⁸ Mə létsyese mi miə bisu biləkə bidikə lə ɔkuə wə inni mi léto bikə biamə. Betidi bamba díyifo keyifo kekleke lə kasə ketsyikokə lə mfó, nya mi dínyə kutəkə lə keyifo ka mə díyifo əsuə.”

Samariafɔ Kpə Áfo Yesu Bánɔ.

³⁹ Samariafɔ kpə lə umə əmə áfo Yesu báncə eyə lə nnya usio əmə lətəyi nkə, “Óteyi mə lesa saa nə míneyifo lə mə nkə əsuə mínyə,” eso. ⁴⁰ Nyaso se Samariafɔ bamə díbə bənyə Yesu lə lətidibo nəmə ɔflɔ, bále wə lekpakpa bə usiə lə mə ɔflɔ nya Yesu dísiə mfó eyi ənuə.

⁴¹ Betidi bamba kpə esi báfo wə báncə lə wə ditiki nə údi mə eso.

⁴² Nya bátəyi usio əmə bənkə, “Bófo bónɔ mɔmɔ inni lə nnya fátəyi bo eso, bomu bo kosate ánɔ etiki nnya údi eso, nya buyi boə wə ni kawunsiə kamfo eto Ofomfokətə tinti əmə.”

⁴³ Lə eyi ənuə eto kamaa, Yesu édu mfó úsu Galilea eto kasə. ⁴⁴ Itsyise wə kosate ələkə ótəyi nkə, “Dibu anke kətə Onanto Eto Unyeləkətidi lə wə kosate eto kasə.” ⁴⁵ FEE se Yesu dísu údufə Galilea, betidi bamə áfo wə atuu ku disuəyuə, itsyise se bésu Ukpə Ása Bo Óyila eto Diyisəe kedikə lə Yerusalem, bənyə asa nnya kenke úyifo.

46 Lə nnya kamaa, Yesu ésinkli úsu Kana lə Galilea eto kasɔ, kaka úkatsyi ntu ówuninsə bófiani nte. Lefe nəmfóo, Aba eto unyésiə ninə utsyuə wə dítsyi Kapernaum eto ubi ánɔ bufi.

47 Se ónɔ nkə Yesu etsyi Yudea úbə Galilea, úsu wə ɔflɔ nya ólɛ wə lekpakpa nkə úsu Kapernaum lə usu otsya wə ubisaibi utə wə, itsyise wə ubi əmə fe woala lə ukpə.

48 Yesu áteyi wə nkə, “Lə biənnýə nyifo ayanisa ntee, biamfo me kanɔ.”

49 Uninə əmfo álɛ wə lekpakpa óteyi nkə, “Bonamute, bə lə əbə abe mɔ ubi əmə bə lə ɔyε bukpə.”

50 Mfó nya Yesu lteyi wə nkə, “Su! Fə ubi əmə ebəke nkpə.”

Uninə əmə áfo etiki nnya Yesu lteyi wə ónɔ nya úsinkli údu. **51** Se úsinkli ɔntɔɔ, wə diyo eto beyifoyifo betsyuə átsyako wə lə kusu nya báteyi wə bənkə wə ubi əmə kpe nkpə. **52** Ìtɔ mə lefe nə tutuutu íyuə wə ubi əmə. Nya bətə mbuayε bənkə, “Kənə ku kakɔmi lefe, fe lebombo lewε eti nnya boyila bomə léyani wə nε.”

53 Ubi anto əmə ákloma nkə lefe nəmfo əsuə tutuutu Yesu lteyi wə nkə, “Fə ubi əmə ebəke nkpə.” Nya uninə əmfo ku wə diyo eto betidi kenke léfo Yesu báno.

54 Nyamfo díyifo ayanisa nuəfə nnya Yesu díyifo lə Galilea se utsyi Yudea eto kasɔ úsu mfó nε.

5

*Yesu Átsya Ufimfi Utsyuə Lə Ditumbu Ditsyuə
ɔflɔ.*

¹ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ésu Yerusalem se Yudafɔ eto diyisɛɛ ditsyuə didife léyo. ² Lə umə əmə eto kaka baakpo Basamu eto Kesie ɔflɔɔ, ditumbu ditsyuə kpe mfó nə baakpo bə Betesda lə Hebrifɔ eto sele əsuə. Bákpo mpatampa enɔ benyənsə lə ditumbu nəmə ɔflɔ. ³ Mfó befimfi kpə ateate ba ni bənəmba, mba lətsyini, ku mba leba bankpoo kasɔ díbə kakpo. Nya bənyə bensekə ntu bomə eto butinkəsə butsyuə. ⁴ (Itsyise afe ətsyuəə, Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə kəbə kémunisə ntu bomə. Nya ufimfi tute wə ke dídufə lə ntu bomə əsuəə, ənyə bufitsyantsya.) ⁵ Osani utsyuə kálabə mfó wə díkəfi ale fosi ətsyə ale mflamfla sɔɔ. ⁶ Se Yesu dínyə wə nya unyi nkə onlabe lə ufinkla əsuə mfó itə ale kpəə, ótɔ wə nkə, “Ala bə, fə bufi yε fə?”

⁷ Ufimfi əmə ətə mbuayɛ nkə, “Uninə, mimbə kuutsyuə wə lɔɔwunsəko me ndufə ntu bomə kafo lə bémunisə mu. Lə nkplatsya miə meedufə tsyaa, utidi bamba éboka me budufə koko.”

⁸ Yesu áteyi wə nkə, “Taka ənyə, fi fə okla lə aye edu!” ⁹ Lamfolamfo, osani əmə eto əsuə əmuə wə ale! Úfi wə okla nya óyε údu.

Diyi nə nyamfo díbəə, eyifo Yudafɔ eto ɔnwəditsyəyi. ¹⁰ Nyaso Yudafɔ eto beninə áteyi osani wə Yesu létsya bufi bənkə, “Mmi eyifo ɔnwəditsyəyi. Kɔfi məntə kusu bə lə etsyi fə okla.”

¹¹ ɔtεyi nkə, “Nwə létsya me bufi ke ləteyi me nkə, ‘Taka ənyə, fi fə okla lə aye edu!’ ”

¹² Bátɔ wə bənkə, “Owoe ni utsyə ləteyi fə nkə, ‘Tsyi fə okla lə aye?’ ”

13 Fεε nwə bátsya bufi bomə mánte nkə utsyə əmə ni Yesu. Nya Yesu tsya ébonya údufə lə betidi kpə ba dínyə mfó eto nti.

14 Nyamfo eto kamaa, Yesu ənyə wə lə Onanto eto kedikətəkə nya óteyi wə nkə, “Bebe! Ḥsuə búmuə fə ale. Nyaso mensiyifo lebua bio! Lenni nkoo, lesa nə nkpe ale enso mmə ebuyifo fə!”

15 Nya osani əmə dídu nya úsu óteyi Yudafə eto beninə bamə nkə Yesu ni utidi wə létsya wə bufi.

16 Nyaso bétsyiko Yesu bulə, itsyise ótsya utidi bufi lə Ḫnweditṣyəyi əsuə **17** Yesu áteyi mə nkə, “Mo Anto si ɔle keyifo buyifo lefe saa, nyaso ele bə mintsyə yifo nko.”

18 Lə nnya óteyi mfo esoo, Yudafə eto beninə esi bábəbə esu kekleke bə baalo wə. Itsyise inni Ḫnweditṣyəyi əsuə eto kɔfi ete óta úbu, bomu usi óteyi nkə Onanto eyifo wə Anto. Nya nyamfo eto kasə ni bə wə ku Onanto akate.

Yesu Eto Ḥsuəale

19 Mfó nya Yesu ləteyi mə nkə, “Nlə mi bɔteyi sitinti minkə, Onanto eto Ubi embofo kulesa buyifo lə wə kosate eto əsuəale əsuə. Bomu lesa nə wəənyə wə Anto leeyifoo, ni wintsyə leeyifo ne. **20** Itsyise Anto əmə aala wə Ubi əmə nya woate wə lesa saa nə wə kosate nlə buyifo. Nya woote wə asa kple kpə enso nyamfo nnya luuyifo mimble yanii. **21** Fe kase Anto əmə laatakasə bəkpenkpe ketsyiko ɔkɔmə kaboko nkəpə, nko ke Ubi əmə tsya luutə nkəpə mba úləkə ne. **22** Nya Anto əmə kosate tsya ankponko kuutsyuə lekpo, bomu útə wə Ubi kusu nkə okponko betidi kenke lekpo, **23** bə lə utsyuə saa lə ufi dibu utə Ubi

əmə fe kase bəətə Anto əmə dibu. Futsyə kee dímembu Ubi əməə, mémbu Anto əmə létsyesə wə tsya.

²⁴ “Nle mi bəteyi sitinti minkə, utsyuə saa wə laancə mō ditiki nya ófo nwə létsyese mē óncə, wuuñyə nkəpə manlo. Bembokponko wə lekpo, fəəs óye lə ukpə əsuə ófe údufə lə nkəpə əsuə koko. ²⁵ Nle mi bəteyi sitinti miə, lefe lə bubə nə bekpənkəpə luutsyue Onanto eto Ubi koto, nya mba leetsyue we əkəe koto ebunyə nkəpə tinti. Lefe nəmə kulaatsya ébubə koko. ²⁶ Fe kase Anto əmə ni nkəpə eto ketsyikoko, nko ke útə nkə wə Ubi tsya yifo nkəpə eto ketsyikoko nə. ²⁷ Nya útə wə əsuəale nkə okponko kawunsiə kenke lekpo, itsyise wə ni Utidi Eto Ubi əmə.

²⁸ “Biəntə lə nyamfo lə iyifo mi yanii, itsyise lefe lə bubə nə bekpənkəpə ba nkpe lə edi lɔɔnə Utidi Eto Ubi əmə eto əkəe. ²⁹ Nya bəɔbə lə edi bəbə. Mba dísiə nkəpə səə ebotaka bənyə nkəpə manlo. Nya mba dísiə nkəpə bua, tsya ebotaka bafo dikpilolo.

³⁰ “Məmbofo kulesa buyifo lə mō əsuəale əsuə. Lesa nə Onanto laateyi məεε, nnya meefi kakpo lekpo nə. Nyaso mō lekpokponkpo ye lə kusu əsuə, itsyise meenyifo kulesa lə mō lelabi əsuə, bomu lə nwə létsyese mə eto lelabi əsuə.”

Yohanes Eləkə Yesu Kənyə.

³¹ Yesu esi óteyi nkə, “Lə nləkə kənyə lə mō kosate əsuəə, yanle bə bafo lesa nə mínteyi əmbə kalende. ³² Fəə utidi bamba kpe wə leedi adansie lə mē əsuə, nya nyi miə adansie nnya ɔnlə budì lə məεε, kpe kalende.

³³ “Bíokpe batɔnkpe Yohanes ɔfɔ nya úkatesyi mi sitinti siamə itsyi lə mε əsuə. ³⁴ Fεε mɔɔ, minlε bɔtεyi miə utidinini eto sedansiedidi lə mε əsuə afe itə mε. Bomu n̄tεyi nyamfo bə lə binyə bofokətə. ³⁵ Yohanes ətsyə fe okandie wə nle bunyə nya ɔnle lekpasə butə, nya bélə biə biənyə disuəyuə lə wə lekpasə nəmə əsuə itə lefe səkə ete.

³⁶ “Fε mɔɔ, sedansie sia lεflɔ senso Yohanes eto selee, se nkpe mε ne. Itsyise keyifo ka mɔ Anto dítə mε nkə nyifo nlose, ka minlε buyifoo, ke nle adansie budi lə mεe ne. Ke nle bote bə mɔ Anto əmə létsyese mε. ³⁷ Nya Anto wə létsyese mε tsyaa, wə kosate leedi adansiə lə mε əsuə. Bíanno to wə ɔkɔe bənɔ, nya bίenyə to kase unte binyə. ³⁸ Fεε biamfo wə ditiki nəmə kakpe lə mi akɔesi itsyise biamfo utidi wə ótsyese bənɔ. ³⁹ Biakase Awɔnisa Kenke eto Kukue eto asa itsyise bibu biə biunyə nkپə manlo lə nnya əsuə. Nya ko etiki nyamfoo, lε etiki budi ketsyi lə mε əsuə! ⁴⁰ Fεε bəni biə biembubə mε ɔfɔ lə binyə nkپə.

⁴¹ “Minlε kasɔ mfo eto betidi eto atesə bɔbεbε, ⁴² itsyise nyi betidi ba eto okle bini, nya nyi miə bianla Onanto lə mi akɔesi. ⁴³ Mbə lə mɔ Anto eto diye əsuə, fεε biamfo mε. Nya lə utidi bamba ebubə lə wə kosate eto diye əsuə alεε, biofo wə. ⁴⁴ Ntsyə yuubə fe biofo mε bənɔ lə lefe nə eto lefe bənlε atesə bɔbεbε ketsyiko mi bətsyuə ɔfɔ, nya biambεbε atesə nnya ditsyi Onanto ɔni kplo əmə ɔfɔ?

⁴⁵ “Fεε biembu biə mɔ ni nwə loolo mi dikpi lə mɔ Anto ɔfɔ. Bomu Moses, nwə əsuə bífi mi kusubebe bítəkə, wə ni futsyə loolo mi dikpi ne.

46 Lə nnya ete béfo Moses bənō sitintii, eni béfo mē bənō, itsyise ówəni asa utsyə itsyi lə mē əsuə.
47 Fεε se bíamfo lesa nə ówəni utsyə bənōc, ntsyə yuubə fe biofo lesa nə maateyi bənō?”

6

Yesu Etə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu áyila Galilea eto Ditumbukple nə bensi baakpo bə Tiberia eto Ditumbukple úsu ni lekpake nə nse. **2** Nya betidi kpə dítəkəko wə, itsyise bənyə ayanisa nnya úyifo ótsya mba nlə bufi eso. **3** Yesu ku wə bakasebi ábe bésu bəsiə lə lekpenkpe ditsyuə əsuə. **4** Lefe nə Yudafə leedi Ukpe Ása Bo ɔyila eto Diyi éboyo elo.

5 Se Yesu létakasə ənəmi únyə sitiditu kplə sia nlə wə ɔflə bubəə, ótə Filipo nkə, “Sieti buunyə didisa boyā butə betidi bamfo kenke lə bedi?”

6 Fεε Yesu átə nyamfo nkə lə ufi oto Filipo obe, ite bə uyi lesa nə wə kosate ləbə buyifo tsya fe.

7 Filipo ətə wə mbuayə nkə, “Lə bufi betidi alofa ənuə eto diyi eto kayofofo eto atabi boyā didisa kulaa tsyaa, diemboyo bə betidi bamfo eto utsyuə saa nyə səkə udi!”

8 Mfó nya Yesu eto okasebi wə ni Simon Petro, eto ɔyimi wə baakpo Andrea, lətəyi wə nkə,

9 “Okosobi utsyuə si mfo wə ntsyi abolo anɔ ku akpə ənuə. Fεε bə ni nyamfo itə betidi ba kpenkpe mfo?”

10 Yesu átəyi mə nkə, “Bitə lə betidi bamə lə bəsiə lə kasɔ lə kaka lékpa wuee.” Nyaso betidi bamə kenke əsiə lə kasɔ. Basani mate eyifo fe

akpi anɔ. ¹¹ Nya Yesu dífi abolo nyamə, nya ósɔ Onanto ani nya úsie nnya útə betidi bamə nsi mfó. Nko ke úyifo ku akpε nyamə tsya nε, nya mə utsyuə saa lεkε kase óla.

¹² Se bédi bémii, Yesu áteyi wə bakasebi bamə nkə, "Bɛsε nnya díbu, bə lə ku ni ditsyuə saa lə lεye bobia." ¹³ Nyaso báse nnya díbu bako. Nya nnya díbu lə abolo anɔ nnya bédi əsuəə, éyi lefosi etsyitsya ənuə.

¹⁴ Se betidi bamə dínyə ayanisa nnya Yesu díyifoo, bátεyi bənkə, "Sitinti nwə mfo ni Onanto eto Unyelékətidi wə luubə kawunsiə nε!"

¹⁵ Nya, Yesu áte nkə bəəbə wə bubə kəmuə lə əsuəale əsuə kətsyə seka. Itə eso úləkə əsuə lə mə nti úsu ɔke lə akpenkpe nnya nkpe mfó nti wə mate.

Yesu Áye Lə Ntu Èsua.

¹⁶ Se ditsyitsyo lefe léyoo, Yesu eto bakasebi áyifə bésu ditumbukple nemə kenyε. ¹⁷ Bédufə lə ɔklɔ utsyuə əsuə nya bέtsyiko ditumbukple nəmə bɔyila kesu Kapernaum eti. Kale ébolo, tsya fεs Yesu məmbə óyotɔ mə ɔflɔ.

¹⁸ Ditumbukple nəmə eto ntu étsyiko bonwa ketu flεmflεmflε, itsyise ufiebi étsyiko bɔsɔ kekleke.

¹⁹ Bakasebi bamə ébonwa ɔklɔ əmə báye fe esunkpo ətsyə nye ana ku kama fe bənyə se Yesu nye lə ntu bomə əsuə ɔnle ɔklɔ əmə ɔflɔ bubə. Se bənyə wəə, sikpi ko dímuə mə! ²⁰ Nya Yesu lεteyi, mə nkə, "Biante sikpi! Mɔ uni." ²¹ Mfó fe əsuə diyuə mə nε! Nya bətə údufə lə ɔklɔ əmə nya ete bédufə kaka bántɔ tsya nε.

²² Se kale dísiəə, betidi ba díbu bənyə lə ditumbukple nəmə eto situma sia nsee, ənyə bətsyə lekpo bə diyi nə léfee, əklə ɔni hã dínyə lə utuflɔ mfó. Bátə bə Yesu méndufə lə əklə əmə əsuə ku wə bakasebi fə bétsyiko ditumbukple nəmə bɔyila. Bakasebi bamə mate ete dídufə lə əklə əmə kafo. ²³ Nya efue bamba nnya ditsyi Tiberia eto umə əbə ídufə kaka dímantsyonko kaka bədi abolo, se Bonamute lékasə Onanto ani ólosə eto kama. ²⁴ Se sitiditu nəmə dínyə nkə Yesu nye wə bakasebi manke mfó esoo, bédufə lə efue nyamə nya bédə bésu Kapernaum bésu banlə Yesu bəbəbə.

Yesu Ni Didisa Nə Ləətə Nkpə.

²⁵ Se betidi bamə dínyə Yesu lə ditumbukple eto lekpake nə nsee, bátə wə bənkə, “Oteasa, dimamfe fəbə mfo?”

²⁶ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Nle mi bətəyi sitinti minkə, inni ayanisa nnya bínə mínyifo bənə kasə eso bənlə me bəbəbə, bomu lə didisa nə bəke bídi bími eso. ²⁷ Biankplatsya itə didisa nə laabia, bomu bekplatsya itə didisa nə lambia, nə luutsyə itə nkə manlo. Didisa nəmfoo, ni ni nə Utidi Eto Ubi luutə mi nə, itsyise Anto Onanto ébutəkə wə kəni utsyə.”

²⁸ Mfó nya betidi bamə lətə Yesu bənkə, “Be ele bə buyifo lə ete bə bələ Onanto eto keyifo buyifo?”

²⁹ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Lesa nə Onanto lela nkə biyifo ni bə befo utidi wə ótsyese bənə.”

³⁰ Bátə wə bənkə, “Nte ayanisa nnya fuuyifo ate bo, bə lə bofo fə bənə? Be fuuyifo? ³¹ Bo banamə édi didisa nə baakpo mana lə mfiminti

fe kase báwoni bátsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, ‘Útə mə didisa nə dítsyi kato nkə bedi.’ ”

³² Mfó nya Yesu lətəyi mə nkə, “Nlə mi bətəyi sitinti minkə inni Moses ni nwə dítə mi didisa nə dítsyi kato. Bomu mɔ Anto ni nwə lətə mi didisa tinta nə ditsyi kato. ³³ Itsyise Onanto eto didisa ni nwə ditsyi kato úbə. Wə ni nwə lətə nkə kawunsiə nə.”

³⁴ Bátəyi wə bənkə, “Bonamute, tə bo didisa nəmfo lefe saa.”

³⁵ Mfó Yesu lətəyi mə nkə, “Mɔ ni didisa nə lətə nkə nə. Fəə ke díbə mɔ ɔflɔ, kukrənsə əmbɔlə fə kulefe, nya nwə léfo mə ónɔɔ, utukus əmbɔlə wə kulefe kulefe. ³⁶ Fεε ntəyi mi minkə ite bə bíunyə mə tsyaa, bíamfo mə bənɔ. ³⁷ Utsyuə saa ke mɔ Anto əmə dífi útə mεε, ebubə mə ɔflɔ, nya nwə díbə mə ɔflɔ, məmbɔni wə kulefe. ³⁸ Itsyise ntsyi kato mbə inni bə lə nyifo lə mɔ lelabi əsuə, bomu mbə miə lə nyifo lə nwə létsyese mə eto lele əsuə. ³⁹ Nya utidi wə létsyese mə eto lelabi ni nkə mba kenke úfi útə mə eto kutsyuə mannya, bomu bə lə ntakasə mə nñyənsə lə diyi fefe əsuə lə məmble kenke lə bənyə nkə manlo. ⁴⁰ Itsyise mɔ Anto eto lelabi ni nkə, utsyuə saa wə dínyə mɔ Onanto eto Ubi nya ófo mə ónɔɔ, lə unyə nkə manlo, nya mootakasə wə nñyənsə lə diyi fefe əsuə.”

⁴¹ Mfó nya Yudafɔ bamə dítsyiko bɔwɔnɔnɔ lə wə əsuə itsyise ótəyi nkə, “Mɔ ni didisa nə ditsyi kato díbə” eso. ⁴² Nyaso bátɔ mə əsuə bənkə, “Inni Yesu əmfo wə ni Yosef eto Ubi lee? Buyi

wə anto ku ambe. Ntsyə ibə fe woateyi nkə, utsyi kato úbə?"

⁴³ Yesu áteyi mə nkə, "Beye kənə lə mi nti.
⁴⁴ Kuutsyuə embofo mə ɔflə bubə lenni mə Anto əmə lékpa wə óboko mə ɔflə. Nya mootakasə wə mboko nkپə lə diyi fefə əsuə. ⁴⁵ Onanto eto bənyeləkətidi áwəni bənkə, 'Onanto ebote məmble kenke asa.' Nyaso utsyuə saa wə leetsyue ato nya woakase asa ketsyi lə Anto əmə ɔflə, əebə mə ɔflə. ⁴⁶ Nyamfo mante bə utsyuə ébunyə Anto əmə unyə enso nwə ditsyi Onanto əmə ɔflə hă díkənyə wə unyə. ⁴⁷ Nle mi bəteyi sitinti minkə nwə lefo ɔnɔcə, nkپə manlo kpe wə.
⁴⁸ Mə ni dídisa nə ləetə nkپə. ⁴⁹ Mi banamə édi lesa nə baakpo mana lə mfiminti, feε bekpə.
⁵⁰ Feε didisa nə ditsyi kato díbə, eyifo didisa nə utsyuə saa ke leedi nii, embukpə. ⁵¹ Mə ni didisa nə ləetə nkپə, nə dítsyi kato díbə. Utsyuə saa wə leedi lesa nəmfoo, wuusiə nkپə lefe saa. Nya didisa nə muufi ntə kawunsie eto betidi bə lə bənyə nkپə, eyifo mə əsuə eto sinə sia muumfi ntə."

⁵² Nyamfo áboko kənə kekleke lə Yudafə bamə nti nya bátə bə, "Ntsyə utidi əmfo loofo wə əsuə eto sinə bufi kətə bo nkə budi?"

⁵³ Mfó nya Yesu ləteyi mə nkə, "Nle mi bəteyi sitinti minkə, lə biendi mə Utidi Eto Ubi eto əsuə eto sinə, binə mə kɔtɔ, biembunyə nkپə lə mi əsuə. ⁵⁴ Utsyuə saa ke leedi mə əsuə eto sinə nya wəənə mə kɔtɔ, ebunyə nkپə manlo, nya mootakasə wə mboko nkپə, lə diyi fefə əsuə. ⁵⁵ Itsyise mə əsuə eto sinə ni didisa tinti nya mə kɔtɔ ni ənəsa tinti. ⁵⁶ Utsyuə saa ke leedi mə əsuə

eto sinə nya wəənə mɔ kɔtɔɔ, okpe lə mε, nya mintsyā nsi nkپə lə wə. ⁵⁷ Fe kase Anto wə nsi nkپə lə mε nya minsi nkپə lə wəə, nko ke utidi wə leedi mɔ əsuə eto sinəə, luusιə nkپə eyε lə mε eso nε. ⁵⁸ Nyamfo ni didisa nə ditsyi kato díbə. Dinte fe didisa nə eto okle mi banamə dídi nya bækپə. Utsyuə saa kee leedi didisa nə maatseyi mfoo, ebusιə nkپə itə lefe nəmə kenke.” ⁵⁹ Asa nyamfo Yesu léte mə lə Yudafɔ eto katsyakɔ lə Kapernaum nε.

Nkپə Manlo Eto Etiki

⁶⁰ Se Yesu eto bakasebi kpə lənɔ etiki nyamfoo, báteyi bənkə, “Ditiki nəmfo eto kasənɔnɔ kpe ale tinti! Owoe loofo ni bofo?”

⁶¹ Ite bə mə kuutsyuə mémfe kenyε óteyi kulesa tsyaa, Yesu áte nkə íkələ mə lə akɔesi nya ótɔ mə nkə, “Nyamfo ələ mi? ⁶² Nyale, lə ibə bə binyə Utidi eto Ubi əmə ɔntɔ kato kaka usiə kɔɔ, ntsyə biuyifo? ⁶³ Onanto eto Ləwɔnɔ Kənkə lətə nkپə. Utidi eto əsuə eto sinə əmbə kutəkə saa. Etiki nnya kenke mínteyi eyifo Onanto eto Ləwɔnɔ eto etiki nnya lətə nkپə. ⁶⁴ Fεε bətsyuə kpe lə mi nti ba dímamfo báno.” Yesu áte taa kasɔ ketsyikokɔ mba dímamfo wə báno ku nwə luufi wə okpe kɔni. ⁶⁵ Óteyi úsukosə nkə, “Nyamfo eso mínteyi mi miə kuutsyuə saa embofo me ɔflɔ bubə lenni Anto əmə dítə wə kusu.”

⁶⁶ Lə nyamfo eto kamaa, mba dítəkəko wə kpə ésinkli lə wə kama nya bəkətəkəko wə kama bio.

⁶⁷ Mfó nya Yesu lətɔ wə bakasebi lefosi inuə bamə nkə, “Mi tsyaa, biusinkli mε kama?”

68 Simon Petro ətə wə mbuaye nkə, “Bonomute, owoe ɔflo buudu busu? Fə nkpe nkpe manlo eto etiki nyamə! **69** Nya mɔmɔc, bófo bónc nya bunyi boə fə ni Onanto eto Ubi, wə ni ɔkenkenyə əmə.”

70 Mfó nya Yesu dítə mbuaye nkə, “Mɔ ni nwə díləkə mi lefosi inuə bamə tsyaa, ɔni eyifo oboatidi lə mi ntl!” **71** Yesu áteyi nyamfo itsyi lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi əsuə. Itsyise uyifo bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔni wə luufi wə okpe kəni.

7

Yesu Ésu Yudafɔ Eto Mpatampa Kalɔsiəsiə Eto Diyisəε Kedikɔ.

1 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ésu óye lə Galilea eto kasɔ, nya wánla nkə weesu Yudea eto kasɔ itsyise Yudafɔ akabebé kusu lə balo wə eso. **2** Lefe nəmfoo, Yudafɔ eto Mpatampa Kalɔsiəsiə eto Diyisəε nəmə éboyo. **3** Nyaso Yesu eto bayimisani áteyi wə nkə, “Du mfo lə esu Yudea eto kasɔ lə fə bakasebi lə bənyə asa nnya fanlə buyifo. **4** Itsyise utidi wə laala nkə bate wəə, enyifo asa kakula. Se fanlə asa nyamfo buyifoo, ləkə nnya ate kawunsiə kenke lə betidi lə bate fə!” **5** Bátəyi wə nko itsyise wə bayimisani kulaa tsya mámfo wə bánc.

6 Yesu áteyi mə nkə, “Mɔ lefe mányo tɔ. Fεε mii, lefe saa alekə itə mi. **7** Kawunsiə embofo mi bukisi. Fεε mɔc, keekisi mε itsyise nlə buləkə kate minkə ke asayifoyifo eyi ku abuayifoyifo. **8** Mii, bisu diyisəε nəmə kedikɔ. Mɔc, membusu

diyi nəmə kedikə itsyise mə lefe mányo tə.” ⁹ Se óteyi mə nyamfoo, ótsyime ɔke lə Galilea mfó.

¹⁰ Fəə se wə bayimisani bamə dídu bésu diyi nəmə kedikə eto kamaa, Yesu tsya ésu mfó, fəə wənləkə wə əsuə ote, ókula əsuə. ¹¹ Yudafə eto beninə ákabəbə wə lə diyisəə nəmə kedikə ákatə bə, “Sieti osani əmə nkpe?”

¹² Betidi kpə lə sitiditu nəmə nti ékedi etiki kawəkawə lə Yesu əsuə kateyi bənkə, “Uyifo utidi səə.”

Nya bətsyuə tsya díkatəyi bənkə, “Owo lo! Əle betidi bəwə kakpe kanyansə!” ¹³ Fəə se banlə Yudafə sikpi bote esoo, kuutsyuə mámfo nnya buləkə kateyi lə betidi lə banə.

Yesu Áte Asa Lə Diyi Nəmə Kedikə.

¹⁴ Se diyisəə nəmə didi eto eyi leyo ni ntinti etii, Yesu ésu Yudafə eto Disumuyo nya úsu óte asa mfó. ¹⁵ Wə asatete nyamə éyifo Yudafə bamə yanii, nya bátəyi bənkə, “Sieti okosobi əmfo ditsyi ku kobe komfo eto okle, se wénsu asa kakasekə lə kukalebe saa?”

¹⁶ Mfó Yesu dítə mbuaye óteyi mə nkə, “Mə asatete méntsyi mə kosate ɔflə. Bomu itsyi Onanto wə létsyese mə ɔflə. ¹⁷ Utidi wə laala nkə weeyifo Onanto eto lelabii, ebote lə asa nnya maate etsyi Onanto ɔflə lee, mə kosate eto əsuəale əsuə maate nnya. ¹⁸ Utidi wə leedi etiki itsyi lə wə əsuəale əsuəə, wə əsuə eto atesə waabəbə. Fe, utidi wə laala nkə waatesə nwə létsyese wəə, weeyifo asa kayenko lə sitinti əsuə nya waantəyi sidia. ¹⁹ Inni Moses ni nwə dítə

mi kɔfi komə lee? Fεε mi kuutsyuə entsyue kɔfi komə koto. Beso bela biə bialo mε?”

²⁰ Mfó sitiditu siamə dítə wə mbuayε bənkə, “Lewɔnɔ bua təkəko fε! Owoe nle bola nkə waalo fε?”

²¹ Yesu ətə mə mbuayε nkə, “Ayanisa ani nyamfo mínyifo nya íyifo mimble tā yanii mmə.

²² Moses ətə mi kɔfi nkə bela mi bebisaiabi eto alo. Ite bə inni Moses uni dítsyiko nko, bomu itsyi taa mi bana lefe. Nyaso biala osaibi lelo lə ɔnwəditsyəyi nε. ²³ Nya lə boofo osaibi lelo bola lə ɔnwəditsyəyi əsuə lə kase yembonta Moses eto kɔfi ibuu, beso biənyə ɔblɔ kakpe mε biə ntsya utidi wə nle bufi, úmuə ale kenke lə ɔnwəditsyəyi əsuə? ²⁴ Biemfi ənyənsa bekpo lekpo! Bomu bekpo etiki eto lekpo εye lə sitintisu əsuə.”

Betidi Átɔ Bánɔ Lə Yesu Ni Utidi Wə Bákpo ɔhile Batsyə ɔma.

²⁵ Betidi bətsyuə ba dítsyi Yerusalem átɔ bə, “Inni utidi əmfo banlε bɔbεbε bə baalo? ²⁶ Bebe wə! ɔlε etiki budi lə obianti, nya bánteyi wə kulesa! Lee, bote bákate sitinti biənkə wə ni Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə əmə? ²⁷ Lə Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə əmə əbəə, kuutsyuə saa embote kaka utsyi úbə. Fεε utidi əmfo aləε, bomble yi kaka utsyi úbə.”

²⁸ Lefe nə Yesu díkate asa lə Disumuyo mfóo, ófa bembembe ótɔ nkə, “Inni biənkə biyi mε sitinti ku kaka mintsyii? Məmbə mfo lə mɔ əsuəale əsuə! Nwə létsyese mεε, waanteyi sidia. Nya mii, binyi wə. ²⁹ Fεε mɔɔ, nyi wə, itsyise intsyi wə ɔflɔ nya wə ni nwə létsyese mε.”

³⁰ Nya bákplatsya bə bəmuə wə. Fεε mə kuutsyuə saa mámfo wə butidi, itsyise wə lefe mányo tə. ³¹ Fεε kpə lə mə nti áfo wə bánc nyaso bátç bənkə, “Nya lə Nwə Onanto Lékpo Čhile Utsyə díbəə, uteyifo ayanisa ote enso nnya utidi emfo díkeyifoo?”

Batsyese Mba Laase Disumuyo Bə Bəmuə Yesu.

³² Farisifə bamə áno se sitiditu siamə nlε etiki nyamfo bətəyi lə kawε lə mə nti lə Yesu əsuə, nyaso mə ku besumunyə ninə átsya nya batsyese kedikətəkə eto mba laase mfo bə besu bəmuə Yesu baboko.

³³ Yesu átəyi mə nkə, “Nsi mɔɔke mi lenti itə lefe kliminti ditsyuə ete muusinkli nsu nwə letsyeze me ɔflo. ³⁴ Biɔbəbe me, fεe biembunyə me, itsyise kaka mɔɔkeε, biembofo mfó bubə.”

³⁵ Ete Yudafə eto beninə letə mə əsuə benkə, “Sieti nwə mfo laala nkə weesu fε boembunyə wə? Lee, bubu ɔnle nkə weedu usu Helafo eto kəmə ka bo betidi nkpe bə lə ote Helafo bamə asa mfóo? ³⁶ Nnya ɔnle bətəyi nkə, ‘Biɔbəbe me, fεe biembunyə me,’ nya ‘Kaka mɔɔkeε, biembofo mfó bubə,’ eto kasɔ ni be?”

³⁷ Lə diyi fεfε nə ni diyi nə nso bofe lə diyididi nəmə əsuəə, Yesu átaka únyə nya óbesə ɔkɔε kato ótəyi nkə, “Lə utukue le utsyuəə, utsyə əmə bə mɔ ɔflɔ lə ubə unə ntu. ³⁸ Fe kase báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kənke eto Kukue əsuə bátəyi bənkə, ‘Utidi wə léfo me ónɔɔ, ketukplo ka ləetə ntu bo ləetə utidi ləəsiə nkəpə eto ntuu, ebəbɔdi butsyi lə wə utu kəmiə.’ ” ³⁹ Yesu átəyi nyamfo itsyi lə Lewɔnɔ nə mba léfo wə bánc loofo əsuə. Itsyise éyo lefe nəmfoo, bəntə tə Lewɔnɔ nəmə,

se bántakasə tə Yesu betsyiko ɔkɔmə báboko wə diyändé esuə eso.

40 Se betidi bamə lənɔ etiki nyamfoo, bátεyi benkə, “Sitintii, utidi əmfo eyifo Onanto eto Unyeləkətidi əmə.”

41 Babamba tsya átεyi bənkə, “Nwə mfo ni Nwə Onanto Lékpo Əhile Utsyə nə.”

Fee mə bətsyuə átɔ bənkə, “Nwə Onanto Lékpo Əhile Utsyə, ebofo Galilea butsyi?

42 Awənisa Kənkə eto Kukue átεyi nkə Nwə Onanto Lékpo Əhile Utsyə ebutsyi Oka David eto kafo lə Betlehem eto umə kaka Oka David dísia.”

43 Lə nnya eso kabakəfə édufə lə betidi bamə eto nti itsyi lə Yesu eso. **44** Bətsyuə ala bə bəəmuə wə, fee kuutsyuə saa méntidi wə.

Yudafɔ Eto Beninə Mámfo Yesu Banɔ.

45 Se mbalaase Disumuyo eto mba bákpe disinkli besuu, Farisifɔ ku besumunyə ninə bamə ɔflɔ, bátc mə bənkə, “Beso bíəmmuə wə lə əsuəale beboko?”

46 Mfó nya bətə mbuayə bənkə, “Boannɔ tə kuutsyuə saa di etiki fe kase utidi əmfo didi kulefe!”

47 Farisifɔ bamə átɔ mə bənkə, “Nyale úflu mi tsyaa, mi nsusu, ówε mi ókpe? **48** Bíɔnɔ tə bənɔ biə beninə bətsyuə nye Farisinyə utsyuə áfc wə ónɔ? **49** Kulefe, kulefe! Ditiditu nəmfo enyi Moses eto kɔfi eto kulesa. Nyaso Onanto eto ekudi təkəko mə!”

50 Farisifɔ eto uninə ɔni wə baakpo Nikodemo, ébusu Yesu ɔflɔ únyə. Ðtɔ mə nkə, **51** “Nyale, bo kɔfi ətə bo kusu nkə bokponko utidi lekpo bolo

wə dikpi lefe nə eto lefe boannɔ tɔ wə kənye eto etiki nye batɔ wə lesa nə úyifo?”

⁵² Bətə mbuayɛ bátc wə bənkə, “Nyale, fintsyə Galileanyə feni? Dufə lə Anantotiki eto Ekue abe, ete ebote fə Onanto eto unyeləkətidi kuutsyuə embəbc utsyi lə Galilea.” ⁵³ (Nya utsyuə saa dídu úsu diyo.)

8

Usio Wə Bəmuə Lə Kusəkpokpo Ḣsuə.

¹ Fεε Yesu wə édu úsu Nnuəbi eto Eyi eto Kötini əsuə. ² Kəsiəsə eto olesiə tuu, úsinkli úsu Yudafɔ eto Disumuyo. Betidi bamə kenke əbə bátsyilama wə, nya úsiə lə mə nti, útsyiko mə asa bote. ³ Mfóo, kɔfi eto bateasa ku Farisifɔ lékpa usio utsyuə wə bəmuə kəni kəni lə disənkpo əsuə báboko mfó. Nya bənyənsə wə lə məmble kenke eto ənəmi. ⁴ Bátəyi Yesu bənkə, “Oteasa, bəmuə usio əmfo kəni kəni lə disənkpo əsuə. ⁵ Lə Moses eto kɔfi əsuə, ele bə boto wə okle aba bolo,” lə bənyə etiki lə wə, “Ntsyə fanlə bətəyi lə nnya əsuə?” ⁶ Bátɔ wə nyamfo bə lə befi bato wə babe lə baye lə nnya əsuə bəmuə wə.

Fεε Yesu əbə kasɔ nya úfi wə lənimi útsyiko asa bəwɔni lə kasɔnti.

⁷ Nya se bensi bənyə banlə wə etiki bətɔɔ, óbesə əsuə kato nya ótəyi mə nkə, “Mi nti eto nwə dímenyifo tɔ lebua unyəə, di utute lə oto wə leba.” ⁸ Nya usi úbə kasɔ, ówɔni asa lə kasɔnti ku wə lənimi.

9 Se beninə bamə lənō nnya nkoo, məmbleə kenke édu ɔni, ɔni, idu lə beninətidi əsuə. Isi ibu Yesu ku usio əmə mate nsi nyə mfó.

10 Yesu áatakassə əsuə únyə nya ótə usio əmə nkə, “Boambe, se báfe? Nyalə, mə kuutsyuə mémbu loolo fə dikpi?”

11 Mfó usio əmə dítə mbuayə nkə, “Owo lo, Bonamute.”

Nyaso Yesu áteyi wə nkə, “Nko ke mintsyə ləmbolo fə dikpi nə. Nyaso du esu. Fεε mensisu eyifo lebua bio.”

Yesu Ni Kawunsiə Eto Diyənde.

12 Yesu esi údi Farisifə etiki óteyi nkə, “Mɔ ni kawunsiə eto diyənde. Utidi wə ke ntekəko məə, wuunyə diyənde nə ləətə utidi nkpə tinti nya wəəmbɔye lə ketuntu əsuə kulefe.”

13 Farisifə bamə áteyi wə bənkə, “Alə etiki budi ketsyi lə fə əsuə. Nyaso nnya fanlə bəteyi əmbə kalende saa.”

14 Mfó nya Yesu ləteyi mə nkə, “Owo lo, ite bə nle etiki budi ketsyi lə mɔ əsuə tsyaa, lesa nə minlə bəteyi kpe kalende, itsyise nyi kaka mintsyi, nya minyi kaka mintɔ. Fεε mimii, binyi kaka mintsyi nye kaka mintɔ. **15** Mii, kawunsiə eto nsusu əsuə nnya biefi kakponko asa lekpo nə, fe mɔɔ, mankponko kuutsyuə lekpo. **16** Fεε lə bə nyifo nkoo, mɔ lekpokponkpo ebɔye lə sitinti eto kusu əsuə. Itsyise inni mɔ mate lookpo ni. Bomu Anto wə létsyese mεε, əənyə mε kama. **17** Nya lə mi kɔfi əsuəə, báwɔni bákpe bə, lə badansie inuə eto kenyə akate lə etiki ətsyuə əsuəə, lesa nə bátəyi kpe kalende. **18** Mɔɔ, meedi adansie lə

lesa nə maateyi əsuə, nya mə Anto wə létsyese mə tsya eedi adansie lə mə əsuə.”

19 Mfó bátə wə bənkə, “Se fə anto əmə nkpe?”

Yesu ətə mbuayə nkə, “Binyi mə nya binyi mə Anto əmə tsya. Lə bote ete bete məε, eni biote mə Anto tsya.” **20** Yesu átəyi nyamfo lə okokakoko se ɔnle asa bote lə Disumuyo nəmə. Fəε kuutsyuə saa məmmuə wə, itsyise wə lefe mányo tə.

21 Yesu esi ótəyi mə nkə, “Məəbə budu lə mi ɔflə, nya biəbəbe mə, fəε biukpə lə mi abua əsuə. Nya kaka mintɔɔ, biembofo mfó bubə.”

22 Nyaso Yudafə bamə átə mə əsuə bənkə, “Wə əsuə ɔntə kaloko eso ótəyi nkə, ‘Biembofo kaka mintə bubə lee’?”

23 Yesu ətə mə mbuayə nkə, “Mimii, kasɔ mfo eto betidi bini. Nya mɔɔ, ntsyi kato. Mi etsyi kawunsiə mfo, fəε mɔɔ, mentsyi kawunsiə mfo.

24 Nyaso míntəyi mi minkə biukpə lə mi abua əsuə nə. Nya lə biamfo bənɔ biə mɔ ni nwə minii, biukpə lə mi abua əsuə sitinti.”

25 Bátə wə bə, “Owoe feni?”

Yesu ətə mə mbuayə nkə, “Lesa nə míntəyi mi itsyi taa kasɔ ketsyikokoɔ, ni əmə ete nə. **26** Nkpe etiki kpə lə mi əsuə nnya ele bə mfi nlo mi dikpi. Fəε nwə létsyese məε, sitintitidi uni. Nya asa nnya minɔ mintsyiko wə ɔflɔɔ, nnya mimfi minlə letsya bobe kətə kawunsiə nə.”

27 Mfóo, bánnɔ kasɔ bə Yesuu, Anto əmə əsuə ɔnle etiki budi ketsyiko. **28** Nyaso ótəyi mə nkə, “Lə bebesə Utidi Eto Ubi əmə katoo, nyafe biote biə mɔ ni nwə mini nə, nya meenyifo kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu lesa nə mɔ Anto léte mə nkə ntəyi, ni hā maateyi nə. **29** Nwə lekpe

mε kɔtɔɔ, si ko mε. Wóanyani mɔ mate utsyə, itsyise meeyifo lesa nə ləəyuəsə wə kafo lefe saa.” ³⁰ Nya se ótεyi nyamfɔ mməə, betidi kpə ba lənɔ ótεyi nyamfoo, áfɔ wə báno.

Yesu Ǝləkə Betidi Ba Ni Abraham Eto Bebi Óte.

³¹ Nyaso Yesu átεyi Yudafɔ ba léfo wə báno nkə, “Lə biyifo lə mɔ asatete əsuəə, ete bə biyifo mɔ bakasebi sitinti ne. ³² Biote sitinti siamə, nya sitinti siamə ebutə bisiə lə mi əsuə əsuə.”

³³ Bátεyi wə bənkə, “Abraham eto befluflu buni, nya bóendi tɔ ndomufɔ butə kuutsyuə saa tɔ búnγə! Ntsyə ibə fε faatεyi fənkə, bootə busiə lə bo əsuə əsuə?”

³⁴ Yesu ətə mə mbuayε nkə, “Nlε mi bɔtεyi sitinti minkə utsyuə saa ke leeyifo lebuua, uyifo ndomunyə utə lebua. ³⁵ Ndomunyə aamfiani oyobi wə nkpe kedikɔ kulefe. Bomu oyosate eto ubii, wə kpe kedikɔ lefe saa. ³⁶ Nyaso lə mɔ Onanto eto Ubi ətə kusu nkə bisiə lə mi əsuə əsuə əsuəə, ete bə bisi lə əsuə əsuə sitinti ne. ³⁷ Nyi miə Abraham eto bebi bini. Fεε bela biə bialo mε, itsyise biamfɔ asa nnya maate mi bənɔ, eso. ³⁸ Lesa nə mímfɔ mintsyiko mɔ Anto ɔflɔ, ni maatεyi ne. Nya mi tsyaa, lesa nə bənɔ bitsyiko mi anto ɔflɔ, ni bənle buyifo ne.”

³⁹ Yudafɔ bamə átεyi wə bənkə, “Abraham ni bo anto.”

Yesu átεyi mə nkə, “Lə Abraham eto bebi bini sitintii, eni biuyifo asa nnya Abraham díyifo seka. ⁴⁰ Fεε bela biə bialo mɔ nwə laatεyi mi sitinti sia míñɔ mintsyiko Onanto ɔflɔ. Abraham ményifo nko. ⁴¹ Asa nnya mi anto kosate díyifoo, nya bənle buyifo ne.”

Mfó bátεyi wə bənkə, “Bunni basɔnɔbi! Anto ɔni nkpe bo, wə ni Onanto!”

Yesu Ʒləkə Betidi Ba Ni Balo Eto Bebi Ote.

⁴² Yesu áteyi mə nkə, “Lə Onanto ete ni mi antoo, eni biala mε. Itsyise Onanto ɔfɔ́ míntsyi mímbə mfo. Inni mɔ́ kosate eto lelabi əsuə mímbə. Bomu wə ni nwə létsyese mε. ⁴³ Ntsyə eso bianno lesa nə minle mi bótεyi kasɔ́? Nnya ni bə bianla biə bianɔ́ ditiki nə minle mi bótεyi. ⁴⁴ Mi anto Obonsam eto bebi bini, nya bela biə bieyifo wə lelabi. Idu taa kasɔ́ ketsyikokɔ́, uyifo nwə laalo betidi. Nya woanla ditiki tinti nəmə itsyise woantεyi sitinti kulefe. Lə ɔtεyi sidiaa, wəələkə wə ditsyəbi kate. Itsyise nwə laatεyi sidia uni, nya wə ni bidia kenke eto anto. ⁴⁵ Fεε mɔ́ se ini sitinti maatεyi mi esoo, biamfo mε kanɔ́. ⁴⁶ Mi nti eto owoe loofo mε dikpi bolo nkə nyifo lebua? Lə ntεyi mi sitintii, beso biamfo mε kanɔ́? ⁴⁷ Utidi wə ni Onanto eto olee, aanɔ Onanto eto etiki. Nnya eso bianno Onanto eto etiki ni bə binni wə bale.”

Yesu Ʒləkə Asa Nnya Óte Kasɔ́ Óte Yudafɔ́.

⁴⁸ Yudafɔ́ átɔ́ Yesu bənkə, “Lə bótεyi boənkə Samarianyə feni nya ləwɔnɔ bua təkəko fəə, bótεyi sidia?”

⁴⁹ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Lewɔnɔ bua saa əntəkəko mε. Nlε mɔ́ Anto dibu butə, fεε mi əntə mε dibu. ⁵⁰ Mɔ́, maambεbe dibu kətə əsuə. Fεε nwə laabεbe nkə betidi tεsə mεε, kpe. Wə ni nwə laakpo lekpo kayεnko lə kusu əsuə nε. ⁵¹ Nlε mi bótεyi sitinti minkə, lə utsyuə eetsyue mɔ́ asatete kotoo, wəmbukpə kulefe!”

⁵² Yudafə áteye wə bənkə, “Mfe fe buunyə boə lewənɔ̄ bua təkəko fə ne! Abraham əkpə, nya Onanto eto bənyeləkətidi tsya díkpə, feε fə le bəteyi fə nwə ke ditsyue fə asatete kotoo, əmbukpə kulefe! ⁵³ Bubu feebu fə fə ləmɔ̄ fanso Boanto Abraham wə díkpə, feε? Onanto eto bənyeləkətidi tsya əkpə! Owoe eto okle feebu fə wə feni?”

⁵⁴ Mfó nya Yesu dítə mbuayę nkə, “Lə mɔ̄ əsuə maatesee, nyale mɔ̄ atesə nyamə manle kulesa. Feε nwə laatəsə mεε, wə ni mɔ̄ Anto. Wə ni nwə biatəyi biə wə ni mi Onanto ne. ⁵⁵ Mii, binyi wə. Fe mɔ̄, nyi wə. Lə nteyi miə minnyi wəə, nyale moofiani odia fe mi ke, feε nyi wə, nya meetsyue wə ditiki koto. ⁵⁶ Mi anto Abraham ənyə disuəyuə se ónɔ̄ mɔ̄ bubə eto asa. Nyaso úfi ənəmi útəkə lə mɔ̄ bubə əsuə nya únyə disuəyuə.”

⁵⁷ Yudafə bamə áteyi wə bənkə, “Ámamfo tɔ̄ ale fosi anɔ̄ kulaa tsya, nya bəteyi fanlə bəteyi fə eyi Abraham?”

⁵⁸ Mfó Yesu ləteyi mə nkə, “Nlə mi bəteyi sitinti miə, mɔ̄, mfe nkpe koko fe bále Abraham.”

⁵⁹ Ete báse abambi bə baato wə, feε Yesu ákula əsuə nya óbɔ̄ údu lə Kedikətəkɔ̄ mfó.

9

Yesu Átsya Unəmba Utsyuə.

¹ Se Yesu díbə ófe ɔntɔ̄, únyə utidi utsyuə wə bále unəmba. ² Wə bakasebi átɔ̄ wə bənkə, “Oteasa, owoe eto lebua dítə bále osani əmfo unəmba? Wə kosate eso lee wə antomə eto abua eso?”

³ Mfó Yesu dítə mə mbuayε nkə, “Inni nwə mfo nye wə antomə díyifo lebua eso. Bomu bále wə nko bə lə εye lə wə əsuə lə Onanto lə uləkə wə keyifo eto əsuəale ote betidi. ⁴ Se bonkpe lə kalesiəsiə əsuə esoo, ele bə buyifo keyifo butə nwə létsyese mε. Kale əəbə bolo nya kuutsyuə saa lensiembofo keyifo buyifo. ⁵ Lefenə eto lefe minsi minkpe lə kawunsiəə, mɔ ni kawunsiə eto diyənde.”

⁶ Se Yesu lεtεyi nko ólosəə, ókpo ntufə lə kasɔ, ówɔ site úfi se údikiti wə lə ənəmi, ⁷ nya ótεyi wə nkə, “Su lə esu əflə ntu lə Siloa eto Ditubiə əsuə.” Siloa eto kasɔ ni nkə Bákpe wə. Nyaso osani əmə ésu úflə ntu bomə. Nya wə ənəmi lεsini ɔnle asa bunyə, nya úsinkli úbə oto.

⁸ Wonko mba nkpe lə koyotsya ku betidi ba kenke díkənyə wə ɔnle asa bɔtɔ, átɔ bənkə, “Inni osani əmfo ni nwə díkəsiə lə mfó úkato asa?”

⁹ Bətsyuə átεyi bə wə uni. Fεε babamba átεyi bənkə, “Owo lo, inni wə uni. Bole ete ole wə.”

Mfó nya utidi əmə kosate lεtεyi nkə, “Mɔ unil!”

¹⁰ Bátɔ wə bənkə, “Ntsyə ibə fε fanlε asa bunyə?”

¹¹ Útə mbuayε nkə, “Utidi wə baakpo Yesu lewɔ sitə udikiti mε lə ənəmi nya ótεyi mε nkə nsu mflə ənəmi lə Siloa eto ditubiə. Nyaso nsu, nya se mímfə ənəmi mínləsə ete míntsiko asa bunyə.”

¹² Bátɔ wə bə, “Sieti onkpe?”

Útə mə mbuayε nkə, “Mante kaka onkpe.”

*Farisifo Átɔ Unəmba Emə Kase Báye Bátsya
Wə.*

¹³ Bákpa nwə eto ənəmi léba kɔ əməə, bésuko Farisifo bamə ɔflɔ. ¹⁴ Diyi nə Yesu lənwɔ sitə údikiti lə unəmba əmə eto ənəmi fe ótsya wəə, éyifo ɔnwəditsyəyi.

¹⁵ Nya Farisifo bamə tsya lətɔ osani əmə kase íyifo fe útsyiko asa bunyə. ɔtəyi mə nkə, “Sitə ónwɔ úfi údikiti mə lə ənəmi. Nya mímfłə mə ənəmi ete míntsyiko asa bunyə.”

¹⁶ Mfó nya Farisifo bamə eto bətsyuə lətəyi wə bənkə, “Utidi wə díyifo nyamfo embofo Onanto ɔflɔ butsyi! Itsyise weenyifo lə ɔnwəditsyəyi eto kɔfi əsuə.”

Fee mə bətsyuə bamba átəyi bənkə, “Ntsyə yoofo bubə bə obuayifo ebofo ayanisa nyamfo eto okle buyifo kate?” Itə kəsənsə édufə mə lenti.

¹⁷ Nyaso Farisifo bamə esi bátɔ osani əmə bənkə, “Se fanlə bətəyi fənkə wə ləsini fə ənəmii, be ni fə nsusu itsyi lə wə əsuə?”

Mfó nya osani əmə dítə mbuayə nkə, “Onanto eto Unyeləkətidi uni.”

¹⁸ Yudafɔ bamə mámfo báñɔ sitinti bə osani əmə ába ənəmi fe usi útsyiko asa bunyə isu ese lefe nə bákpadi wə anto mə díbə.

¹⁹ Bátɔ mə bə, “Mi ubisaibi ni nwə mfo? Biə béle wə unəmba, nya ntsyə iyifo fe omfe ɔnlə asa bunyə məmə?”

²⁰ Wə anto mə ətə mbuayə bənkə, “Buyi boə bo ubi uni. Nya bunyi tsya boə bole wə unəmba.

²¹ Fee bunyi kase íyifo fe omfe ɔnlə asa bunyə. Nya bunyi futsyə tsya létsya wə ənəmi nyamə. Bətɔ wə kosate lə ɔtəyi mi itsyise wóobe!” ²² Wə

antomə áteyi nyamfo nko itsyise bale Yudafɔ sikpi bote, itsyise Yudafɔ áteyi bətsyə bə utsyəe ke ləteyi nkə ófo Yesu ónɔ fe Nwə Onanto Lékpo Òhile Utsyəe, booləkə wə betsyiko lə mə katsyakɔ. ²³ Nyamfo eso wə antomə ləteyi bənkə, "Wóobe, bətɔ wə kosate ne!"

²⁴ Bákpadi nwə bále unəmba əmə dinuəfə nya báteyi wə bənkə, "Te Onanto sikpi lə ateyi bo sitinti! Buyi boə utidi wə létsya fə mfó eyifo obuayifo!"

²⁵ Osani əmə ətə mə mbuaye nkə, "Mɔɔ, minnyi lə obuayifo ni osani əmfo lee unni. Lesa ləni minyi moɔteyi ni bənkə, kɔɔ mba ənəmi. Fεε məmɔɔ, mfe nlε bunyə!"

²⁶ Bátɔ wə bənkə, "Be úyifo fə nya ntsyə óye ótsya fə ənəmi nyamə?"

²⁷ Útə mbuaye nkə, "Mboka mi bəteyi éfe, fεε bianla biə biafo nnya. Beso bela biə bisi bianɔ nnya? Lee, bela biə miitsya afiani wə bakasebi?"

²⁸ Bákwa wə báteyi bənkə, "Fə ete ni wə okasebi. Boo, Moses eto bakasebi buni. ²⁹ Buyi boə Onanto édiko Moses etiki. Nya nwə mfo aləε, boante kaka utsyi kulaa tsya!"

³⁰ Mfó nya osani əmə ləteyi mə nkə, "Nte ditiki nə eto okle ni nəmfo? Binyi kaka utsyi, fεε wə lesini me ənəmi ne! ³¹ Buyi boə Onanto eentsyue babuayifo koto, fεε lə utsyuə eesumu Onanto, nya weeyifo wə lelabii, weetsyue wə koto kano wə olatoto. ³² Idu taa kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔɔ, bóannɔ tɔ bə kuutsyuə saa wə átsya nwə bále unəmba. ³³ Lenni Onanto ɔflɔ utsyii, eni wəmbofo kulesa buyifo."

³⁴ Batεyi wə bənkə, “Fəə bále ku lebua fábe ku nii! Nya fə bomu lela fə aate bo asaa?” Nyaso bála wə, bábonko lə Yudafə eto katsyakə kamə.

Betidi Bətsyuə Eebu Bə Bəənyə Asa Wuee.

³⁵ Yesu ánc nkə bála wə nyaso se únyə osani əməə, ótə wə nkə, “Áfo Utidi Eto Ubi ánc?”

³⁶ Osani əmə ətə wə mbuaye nkə, “Nto, te mə futsyə uni, bə lə mfo wə nnə.”

³⁷ Mfó nya Yesu lεteyi wə nkə, “Ébunyə utidi əmə koko, nnyə wə ni nwə nlə fə etiki budinko mfo məmə ne.”

³⁸ Osani əmə átεyi nkə, “Bonamute, mfo nnəc!” Nya óse akonki lə Yesu eto ənəmi úsumu wə.

³⁹ Yesu átεyi nkə, “Mbə kawunsiə kamfo bə lə nkponko betidi lekpo, bə lə bənəmba lə bənyə asa, nya mba ləənyəə, lə bafiani bənəmba.”

⁴⁰ Farisifə ba dínyə mfo lenç nnya Yesu lεteyii, átə wə nkə, “Nyale bətεyi fanle fə bo tsya ába ənəmi lee?”

⁴¹ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Lə boba mi ənəmi lebaa, eni biebudi dikpi, fəə se biə bələ bunyə esoo, mi abua təkə mi lə əsuə.”

10

Nwə Nyi Basamu Bɔyenkoo, Aale Mə Ola.

¹ Yesu átεyi mə nkə, “Nlə mi bətεyi sitinti miə, utsyuə saa ke dímanyə lə lesamuyo eto kesie údufə lesamuyo nəməə, bomu óye kusu bamba saa údufə lə ni kafoo, eyifo uyu ku nwə laabiasə asa. ² Nyaa, nwə ke laayə lə kesie kedufə lesamuyo nəmə kafoo, wə ni nwə laayenkə

basamu tinti nε. ³ Nya nwε laase lesamuyo eto kesie aasini kesie eto siku kεtε wε. Woakpadi basamu bamε lε mε aye nya baanɔ wε ɔkɔε nya woakpa mε kabɔnko. ⁴ Lε okpadi mε nya ɔyεnko mε ɔbɔnkoo, woatɔ mε setɔ kayεnko mε nya bεatεkεko wε kama itsyise beeyi wε ɔkɔε. ⁵ Bεmbutεkεko kuutsyuε bamba kama. Bomu bootsyetsyi bedu itsyise benyi wε ɔkɔε.”

⁶ Yesu áteyi mε lekpa nεmfo, fεε bánnɔ nnyia óteyi mε eto kasɔ. ⁷ Lε nyamfo esoo, Yesu esi óteyi mε nkε, “Lε sitintii, mɔ ni kesie itε basamu bamε. ⁸ Betidi ba kenke letɔ mε setɔ bεbεε, beyifo beyu ku mba laabiasε asa. Fεε basamu bamε méntsye mε koto. ⁹ Mɔ ni kesie kamε. Lε utsyuε aye lε mε udufε lε kafoo, wuunyε bofo. Wuudufε lε mfó ukabɔ, nya wuunyε didisa sεε ukedi. ¹⁰ Uyuu, bubε ete woεbε nkε lε uyu, olo utidi, obiasε asa. Mɔɔ, mbε miε lε binyε nkεpε, nkεpε bo lεflɔ.

¹¹ “Mɔ ni utinti wε laayεnko basamu, nwε letɔnɔ nkε weefi wε nkεpε utε lε wε basamu eto disi. ¹² Utidi wε laayεnko basamu wε baafø diyi eto kayo nya benni wε kosate eto balee, weetsyetsyi kedu lε unyε ukiti nlε bubε. Ukiti əmε eedufε mε lenti kεmuε mε nya wεəsensε mε. ¹³ Utidi əmfo eetsyetsyi kedu itsyise diyi eto uyifoyifo ete uni. Nya basamu bamε eto bɔflɔ nye mε kasεε aanka wε.

¹⁴⁻¹⁵ “Mɔ ni utinti wε laayεnko basamu. Fe kase Anto əmε nyi mεε, nya mintsyα nyi wεə, nko ke mintsyα nyi mɔ basamu, nya mεətsya nyi mε nε. Nya míntɔnɔ miε mεəkpε lε mε disi.

16 Nkpe basamu bamba ba ləmbə lə lesamuyo nəmfo tə. Ele bə nyenko mə tsya mboko, nya mə tsya lə banɔ mɔ ɔkɔe. Nya məmble loofianī basamu eto ditsyukpa lɔni lə ɔyenkoyenko ɔni eto kalɔ.

17 “Anto əmə aala mε, itsyise ntɔnɔ miə məækpə lə mə disi, bə lə nsinkli mbə nsiə nkəpə bio. **18** Kuutsyuə saa embofo mɔ nkəpə bofo lə mɔ ani, bomu mɔ kosate dífi mu míntə miə məækpe. Nkpe əsuəale bə moofo mu bufi kətə. Nya əsuəale si ekpe mε bə nsinkli mfo mu. Nko əmə mɔ Anto dítə mε nkə nyifo ne.”

19 Lə etiki nnya Yesu lətəyi mfo esoo, kabakəfə esi kédufə lə Yudafɔ bamə nti. **20** Mə nti eto bətsyuə kpə átəyi bənkə, “Lewɔnɔ bua təkəko wə. ɔle kumunə bukpə! Beso ele bə besi betsyue wə koto fe?”

21 Fεε babamba tsya átəyi bənkə, “Utidi wə əsuə lewɔnɔ bua nkpee, embofo etiki nyamfo eto okle bətəyi! Ntsyə lewɔnɔ bua luuyifo unəmba si unyə asa fe?”

Yudafɔ Mámfo Yesu Bánɔ.

22 Leyəlefee, nya beedi Yudafɔ eto Disumuyo Bufikakpe lə Onanto kɔni eto Diyi lə Yerusalem.

23 Yesu ákayε kafe lə Disumuyo eto lekpake nə baakpo Solomo eto Ablanase mfó. **24** Mfó nya Yudafɔ bamə létsyilama wə, nya bátɔ wə bənkə, “Isu ese dimamfe lefe kon fookpe bo lə ketuntu əsuə esu ase? Tεyi bo sitinti siamə, lə fə ni Utidi əmə Bákpo ɔhile Bətsyə.”

25 Yesu ətə mə mbuayε nkə, “Mbətəyi mi nyamfo koko, tsya biamfo mε akanɔ. Asa nnya

meeyifo lə mɔ Anto eto əsuəale əsuəə, lə mɛ buləkə kate. ²⁶ Fεε biəmbofo mɛ bənɔ, itsyise bientsyi mɔ basamu bamə nti. ²⁷ Mɔ basamu eetsyue mɛ koto. Nyi mə, nya bəətəkəko mɛ. ²⁸ Ntə mə nkə manlo, nya bemuukpə kulefe. Nya kuutsyuə saa embofo mə lə əsuəale əsuə lə mɔ kɔni. ²⁹ Mɔ Anto wə dífi mə útə mɛs, kpe ale oso lesa saa. Kuutsyuə saa embofo mə bofo lə əsuəale əsuə lə mɔ Anto eto kɔni kulefe kulefe. ³⁰ Anto əmə ku mɔɔ, eyifo banı.”

³¹ Mfó nya Yudafɔ bamə dísi báse aba bə batō wə. ³² Yesu áteyi mə nkə, “Nyifo nnyifo səe kپ bo mɔ Anto lékpe mɛ lə mi nti. Nya nte nnya eso bela biə biakپ mɛ aba?”

³³ Yudafɔ bamə ətə wə mbuayε bənkə, “Inni nnyifo səe bo fέyifo eso boə boakپ fə aba. Bomu mbusiotiki nnya fédi eso! Utidinini ete feni, fεε éfi fə əsuə éyifo fe Onanto!”

³⁴ Mfó nya Yesu dítə mbuayε nkə, “Báwɔni bákpe lə mi kosate eto Kɔfi eto Kukue bə Onanto áteyi nkə, ‘Beyifo fe bananto.’ ³⁵ Buyi boə lesa nə báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue, eyifo sitinti itə lefe saa. Nya mfó Onanto lékpadı betidi ba léfo wə Ditiki Sεe nəmə nkə, ‘Beyifo fe bananto.’ ³⁶ Fεε mɔɔ, Anto əmə díləkə mɛ nya ótsyese mɛ kawunsiə nε. Nya ntsyə eso fε bioteyi biə ndi mbusiotiki lə nnya mínteyi miə nyifo Onanto eto Ubi? ³⁷ Lə minle mɔ Anto eto nnyifo buyifoo, nyale biamfo mɛ bənɔ. ³⁸ Fεε lə nle mu buyifoo, lə biamfo mɛ bənɔ tsyaa, ele bə befo asa nnya meeyifo bənɔ, bə lə bete lə bənɔ nnya kasɔ biə Anto əmə si lə mɛ, nya mintsyə nsi nkəpə lə wə.”

39 Mfó tsyaa, besi bála bə bəəmuə Yesu, fεε usi óbɔ̄ lə mə nti údu.

40 Yesu esi úsu óyila Ketu Yordan úsu kaka Yohanes díyifo betidi ntufləsəfləsə eto lekpa tute, nya ótsyimε mfó. **41** Betidi kpə əbə wə ɔflɔ̄ nya báteyi bənkə, “Yohanes ményifo ayanisa saa óte. Fεε lesa saa nə óteyi itsyi lə utidi əmfo əsuə eyifo sitinti.” **42** Nya betidi kpə lə mfó léfo wə bánc.

11

Lazaro Eto Ukpə.

1 Osani utsyuə baakpo Lazaro wə dísie lə umə wə baakpo Betania ánc bufi. Wə ku wə bayimisio inuə ba baakpo Maria ku Marta dísie lə umə əmə. **2** Maria əmfo ni nwə difi nnuəbi bo laanyi fififi ókpo Bonamute Yesu lə akpa nya úfi wə disi eto səwəni ósi wə akpa nyamə. Wə ɔyimisani ni Lazaro wə lenç bufi bɔnlə bɔteyi mfo nε. **3** Wə bayimisio bamfo átsye Yesu kenyε bə, “Bonamute, fə ɔyetsyuə lala ánc bufi!”

4 Se Yesu léfo kenyε kamfoo, óteyi nkə, “Bufi bomfo enni bukpəmfí itə wə, bomu iyifo nnya əsuə buufi babesə Onanto eto diye kato, nya εyε lə nnya əsuə babesə Onanto eto Ubi tsya kato.” **5** Nyaa, Yesu ála Marta ku wə ɔyimisio ku Lazaro eto asa tinti. **6** Fεε se ónc nkə ónc bufii, usi ókε mfó eyi ənuə okpe.

7 Nyamfo eto kamaa, óteyi wə bakasebi nkə, “Bitə lə businkli busu Yudea.”

8 Mfó nya wə bakasebi lεtεye wə nkə, “Oteasa, kayinkənə ete Yudafɔ̄ díkabεbe kusu bə baakpɔ̄ fə aba, nya fanlə bɔteyi fənkə busi boesu mfó?”

9 Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Inni lefosi abombosɔsɔ ənuə nkpe lə diyi eto kalekpakpa əsuə? Lə utsyuə lə bɔyε lə kalekpakpa əsuə, weentusə itsyise ɔlε kawunsiə kamfo eto lekpasə bunyə.
10 Fεε lə ketsye ɔnlε bɔyεε, wuutusə itsyise lekpasə əmbə itə wə.”

11 Se Yesu lteyi nyamfo ólosəə, usi óteyi úkə nkə, “Bo ɔyetsyuə Lazaro lə selabe, nyaso ntɔ wə kasanklisə kɔ.”

12 Se bakasebi bamə lenɔ nkoo, bátεyi wə bənkə, “Bonamute, lə selabe onlabee, nyalε yuuyuə wə.” **13** Fεε Yesu wə lə bɔtεyi nkə Lazaro ébukpə, fεε wə bakasebi ébu bənkə selabe tinti óteyi utsyiko.

14 Nyaso Yesu ákpasə mə óteyi nkə, “Lazaro əkpə. **15** Fεε lə mi esoo, elekε itə bə mánkε lə mfó fe úkpə, bə lə befo benɔ esoo. Nyaso bítə lə busu wə ɔflɔ mfó.”

16 Mfó nya Toma wə baakpo ɔfimfinyə lteyi wə bakaseyimitsyuə bamə nkə, “Bitə lə bo tsya lə butəkəko Oteasa busu bə lə busu bukpə ku wə!”

Yesu Ámansə Lazaro Eto Bayimi Lekɔ.

17 Lefe nə Yesu dísu údufə mfoo, ónɔ nkə békikə Lazaro diyi nale ni diyi nəmfó nε. **18** Idu lə Betania isu Yerusalem eyifo fe esunkpo ənuə seka. **19** Nyaso Yudafɔ kpə əbə mfó bə bəəbə bamansə Maria ku Marta lekɔ se mə ɔyimisani díkpə eso.

20 Se Marta lenɔ nkə Yesu lə bubəə, úsu nkə weesu otsyako wə, fεε Maria ebu ɔke lə diyo. **21** Marta áteyi Yesu nkə, “Bonamute, lə nnya ete fakε mfoo, eni mɔ ɔyimisani mənkpə! **22** Fεε

nnyi miə mɔmɔ kulaa tsyaa, lesa saa nə fɔctɔ Onantoo, wuutə fə ni.”

²³ Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Fə ɔyimisani ebotaka ubə nkپə.”

²⁴ Nya Marta ləteyi wə nkə, “Nyi miə wootaka ubə nkپə lə lefe nə bækpənkپə lootaka lə Diyi Fɛfɛ əsuə.”

²⁵ Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Mɔ ni nwə ləetə bækpəkپə eto botaka kənyə ku businkli kəbə bəsiə lə nkپə nə. Utsyuə saa ke léfo mε ónɔɔ, lə úkpə kulaa tsyaa, wuu siə nkپə. ²⁶ Nya utsyuə saa ke nsi nkپə nya ófo mε ónnɔ, embukپə kulefe. Afo nyamfo anɔ?”

²⁷ Útə mbuayę nkə, “Ee, Bonamute. Mfo nnɔ miə fə ni Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə, Onanto eto Ubi nwə báteyi bətsyə bə wuubə kawunsiə.”

²⁸ Se Marta ləteyi nyamfo ólosəə, úsu ókpadı wə ɔyimisio Maria, nya óteyi wə buęę nkə, “Oteasa əmə ebubə nya ɔnle fə disi bɔtɔ.” ²⁹ Se Maria lənɔ nkoo, ótaka mlə nya úsu wə kat-syakokɔ. ³⁰ Lefe nəmfoo, Yesu méndufə tɔ umə kafo. Bomu usi únyə lə kaka Marta díbə otsyako wə mfó. ³¹ Se Yudafɔ ba nsi lə diyo lə Maria ɔfɔ banlə wə ləkɔ bomansə dínyə bə ótaka kplaa, mə tsya átaka bətəkəko Maria kama. Bébu bə kudi komə eti ɔntɔ lə usi usu uwi keku.

³² Se Maria dísu údufə kaka Yesu nýəə, óse akonki lə wə akɔ nya óteyi wə nkə, “Bonamute, lə nnya ete fákə mfoo, eni mɔ ɔyimisani mənkپə!”

³³ Yesu ənyə kase Maria ku betidi ba dítəkəko wə nlə nku. Ílə wə lə utu nya óla ówɔnɔ hũñ.

³⁴ ɔtɔ mə nkə, “Sieti bíbikə wə?”

Bətə mbuayε bənkə, “Bonamute, bə lə əbə abe.”

³⁵ Mfóo, Yesu éwi keku.

³⁶ Nya Yudafɔ bamə lətεyi bənkə, “Bebe kase ko óla wəə!”

³⁷ Fεε mə bətsyuə átεyi bənkə, “Ósini unemba ənəmi nya ɔnle asa bunyə. Beso wəntə lə Lazaro lə ɔye bukpə?”

Yesu Átakasə Lazaro Útsyiko Ḍkɔmə.

³⁸ Isi ílə Yesu tinti, nya ónyi úsu kudi komə ɔflo. Kudi komə eyifo dibiə lə koba kafo nya bέfi leba bέti ko kenyε. ³⁹ Yesu átεyi mə nkə, “Bənyi leba nəmə lə kudi komə eto kenyε.”

Mfó nya Lazaro əmə eto ɔyimisio Marta lətεyi Yesu nkə, “Bonamute, wuukanyi mɔmɔ, itsyise mmi ni diyi nale se bέbikə wə nε!”

⁴⁰ Yesu átεyi wə nkə, “Mántεyi fə minkə lə áfo mə áncɔ, ebunyə Onanto eto diyənde?”

⁴¹ Nyaso bάnyi leba nəmə lə kudi komə eto kenyε. Yesu ábesə ənəmi kato óbe nya ótεyi nkə, “Nto, maasɔ fə ani, itsyise eetsyue mε koto lə nkpadì fə. ⁴² Nyi miə eetsyue mε koto lefe saa. Fεε mba nýə mfo eso minlε nyamfo bətεyi nko, bə lə bafo banɔ bə fə lékpe mε koto.”

⁴³ Se ótεyi nyamfo nkoo, ófa bembembe nkə, “Lazaro, bɔ əbə!” ⁴⁴ Nya ukpənkpə əmə lεbɔ úbə ku kafia ka bέfi bέmini wə əsuə ku nka bέfi bέmini wə ənəmi.

Nya Yesu lətεyi mə nkə, “Beyankli we bikə biamə lə əsuə lə udu.”

Yudafɔ Ákpe Disi Bə Baalo Yesu.

⁴⁵ Lè nyamfo esoo, Yudafɔ ba díbɛ Maria ɔflɔ nya bənyɛ nnya Yesu díyifoo, eto bətsyuə kpə áfo wə báno. ⁴⁶ Fεε mə bətsyuə édu bésu Farisifɔ ɔflɔ nya báteyi mə lesa nə Yesu díyifo. ⁴⁷ Nyaso Farisifɔ ku besumunyɛ ninə ákpe disi ku Yudafɔ eto batɔnkotɔnko nya bátɔ bətsyuə bənkə, “Be ele bə buyifo? Bebe ayanisa kpə nnya osani əmfo nlɛ buyifo kate! ⁴⁸ Lè butə wə kusu ɔnlɛ nyamfo buyifo nkoo, utsyuə saa ebofo wə ɔnɔ. Nya Romafɔ luubə baba bo Disumuyo kənke kamə ku kusə komə tsya!”

⁴⁹ Mfóo, mə nti eto nwə baakpo Kayafa, wə ni Usumunyɛ Ninə ləlɛ nəmfoo, ləteyi mə nkə, “Ntsyə asakasɔnɔnɔ lələ mi mmə! ⁵⁰ Binyi tɔ biə elɛkɛ bə utidi ɔni kpə lə kusə komə eto disi enso bə kusə komə kenke eto betidi tsylɔ lee?”

⁵¹ Lè sitintii, wóanteyi nyamfo εγε lə wə kosate eto nsusu əsuə. Bomu fe nwə ni Usumunyɛ Ninə itə ləlɛ nəmfo esoo, Onanto áye lə wə əsuə útə nkə ɔteyi nyamfo, nnya ni katεyikətsyə bə Yesu ebubə ukpə lə Yudafɔ kenke eto disi. ⁵² Inni bənkə lə ukpə lə kusə komə eto disi mate ete. Bomu bə εγε lə nnya əsuəə, lə ɔsɔ Onanto eto bebi ba kenke dísensə bankpo lə kawunsiə eto akpɔ akpɔ nnya kenke lebo, beyifo bani.

⁵³ Lè nyaso ídu dinəmfo əsuə, Yudafɔ eto beninə bamə dítsyiko esu bəbəbə kase bomuə Yesu lə balo wə. ⁵⁴ Lè nyamfo esoo, Yesu ménsifo bɔyε kafe mmə lə Yudafɔ nti. Bomu údu úsu úsiə lə uməbibi wə baakpo Efraim kaka lefi mfiminti. Mfó wonko wə bakasebi dísiə.

⁵⁵ Lefe nəmfoo, Yudafə eto Ukpə Ása Bo ɔyila eto Diyī didife éboyo elo. Nya betidi kpə dítsyi kasɔ kamə eto akpɔakpɔ bésu Yerusalem lə besu bəmuə əsuə beyifo əsuəfləflə eto lekpa nəmə fe lə diyididi nəmə lə leyo. ⁵⁶ Se bənyə lə Disumuyo nəməə, bákabəbə Yesu nya bákatɔ bətsyuə bənkə, “Ntsyə bibu? Nyi miə wəmbofo diyi nəmə kedikɔ bubə, lee ntsyə ini?” ⁵⁷ Lefe nəmfóo, besumunyə ninə ku Farisifɔ ébutə bote bə lə utsyuə yi kaka Yesu nkpee, lə ubə utə mə bote, lə besu bəmuə wə.

12

Maria Édiki Yesu Nnuəbi Lə Betania.

¹ Se ibu eyi akua lə bedi Ukpə Ása Bo ɔyila eto Diyii, Yesu ésu Betania, kaka Lazaro wə Yesu létkasə utsyiko ɔkɔmə ditsyi. ² Mfóo, banwa ditsyitsyosa bətə wə bə lə udi. Marta ni nwə lewunsəko mə lə lesa nəmə kedikɔ. Lazaro tsya ake lə mba ku Yesu dídi lesa nəmə nti. ³ Mfó əmə nya Maria dífi nnuəbi bo laanyi fififi býyifo betsyiko lə nnya baakpo naadi əsuə, nya bofo koya tinti eto dituntu kple tə úsu ókpo Yesu lə akpa. Nya úfi wə disi eto səwɔni ósi wə akpa. Bɔnyi fififi bomə éyi diyo nəmə kenke.

⁴ Nya Yesu eto okasebi ɔni wə ni Yuda Iskariot, nwə luubə udu Yesu utə ləteyi nkə, ⁵ “Beso bánte nnuəbi bomfo sika flubia alofa ətsyə befi atabi nyamə bətə bakombo?” ⁶ Fεε inni lə kase Yuda dífi kətsyuə lə bakombo eto asa eso ɔteyi nyamfo nko. Bomu uyu uni. Wə ɔflɔ atabi eto otobe

dítsyə, nya úkeyu atabi nyamə eto ətsyuə kələkə kətə əsuə,

⁷ Yesu átseyi nkə, “Beyani wə kpoo. Bitə lə uyifo lesa nə woofo buyifo kətsyə itə mə kəbikə.

⁸ Bakombo kpe lə mi ɔflɔ lefe saa. Fεε mɔɔ, məmɔɔke lə mi ɔflɔ lefe saa.”

Yudafɔ Efi Nsusu Bua Lə Lazaro Əsuə.

⁹ Se Yudafɔ kpə lənɔ bə Yesu kpe lə Betania, béti wə bésu mfó. Nya inni Yesu mate eso bésu mfó, bomu lə bənyə Lazaro wə Yesu létakasə utsyiko ɔkəmə tsya. ¹⁰ Lə nyaso besumunyə ninə átsya béfi nsusu bə boolo wuntsya. ¹¹ Itsyise εye lə Lazaro əsuə esoo, Yudafɔ kpə lə kesumu bɔni kətənko Yesu kama.

Yesu Ésu Údufə Yerusalem Ku Disuəyuə Kplε Fe Oka.

¹² Se kale dísia, betidi eto ditsyukpa kplε nə díbə Ukpə Ása Bo ɔjila eto diyisse nəmə kedikɔɔ, ánɔ bə Yesu le Yerusalem bubə. ¹³ Nyaso béfi katodi nya bésu bə baatsyako wə. Bákafa katseyi bənkə,

“Hosiana! Atəsə itə Onanto!
Betəsə nwə nlə bubə lə Bonamute eto diye əsuə!
Atəsə itə Israelfɔ eto Oka!”

¹⁴ Yesu ənyə ɔflimubi utsyuə nya úsiə lə wə fe kase báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kənkə eto Kukue əsuə bənkə,

¹⁵ “Biante sikpi mi Sion eto umə eto betidi!

Nyə fə Oka nsi lə ɔflimubi əsuə ɔnlə bubə!”

¹⁶ Tuteε, wə bakasebi mánnɔ nyamfo kasɔ. Fεε lefe nə Onanto díkatakasə Yesu utsyi ɔkəmə úbə ku dibuu, nya fə bákloma bə nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kənkə eto Kukue əsuə etsyi lə wə

əsuə, nya nnya ni asa nyamfo kenke býifo bətə wə nɛ.

¹⁷ Betidi ba dínyə mfó fe Yesu lékpadi Lazaro útsyiko kudi kafo lə ɔkɔmə óboko nkəpə, ésu báteyi lesa nə díbə mfó. ¹⁸ Nyamfo esoo, betidi kpə ésu bátsyako wə, itsyise bánc ayanisa nnya úyifo óte eso. ¹⁹ Mfó Farisifə bamə ləteyi mə bətsyuə bənkə, “Bebe, kulesa anle bəlekə kətə bo! Binyə biə kawunsiə kenke édu bésu bətəkəko wə!”

Yesu Áteyi Útsyə Nkə Wəəba Bukpə.

²⁰ Grikifə bətsyuə tsya ake lə betidi ba dísu Disumuyo lə Yerusalem lə diyi nəmə kedikə nti. ²¹ Bésu Filipo wə dítsyi Betsaida lə Galilea ɔflə, nya báteyi wə bənkə, “Boanto, bola boə boənyə Yesu.” ²² Filipo ésu óteyi Andrea nya mə inuə bamə dídu bésu báteyi Yesu.

²³ Mfó nya Yesu ləteyi nkə, “Lefe nəmə eboyo bə babesə Utidi Eto Ubi əmə eto diye kato. ²⁴ Nlə mi bəteyi sitinti miə lə banto lentabi nəmə lə kasə dibuu, lentabi lɔ̄ni ete disi diudi. Fəə lə dibuu, nya fe díonwə ebibi kpə nɛ. ²⁵ Utidi wə lela wə kosate eto nkəpə, ebonyansə mu. Fəə nwə dikisi wə kosate eto nkəpə lə kawunsiə kamfoo, ebolo mu utsyə itə nkəpə manlo. ²⁶ Utsyuə saa ke lela nkə weeyifo mɔ keyifoo, ele bə utəkəko mɛ, itə bə mɔ uyifoyofo əmə ebusiə lə kaka minsi. Nya utsyuə saa ke ni mɔ uyifoyifoo, mɔ Anto ebokpe wə dibu.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Èsuə.

²⁷ “Mɔmɔɔ, ele mɛ bulə lə mɔ ləkɔesi. Fəə be ko ele bə ntəyi? Bəteyi ele bə ntəyi minkə,

‘Nto, məntə lə kanyi kamfo eto okle lə kətəkə mə lə əsuə lee’? Owo lo! Fεε nyamfo eso mímbə kawunsiə, bə lə nnyə kanyi kamfo eto okle nə. **28** Nyaso Nto, tə lə babesə fə diye kato!”

Nya əkəe ləbo utsyi kato nle bətəyi nkə, “Mbóbesə ni kato koko. Nya nsi muuyifo nko.”

29 Se betidi ba diñyə mfo lənə əkəe əməə, mə bətsyuə átəyi bənkə əsəmi uni díkumi. Nya bətsyuə lətəyi bənkə, “Onanto eto ətənkpe utsyuə ni lətəyi wə lesaatsyuə.” **30** Mfó Yesu lətəyi mə nkə, “Inni mə eso əkəe əmfó ləbo, bomu mi eso.

31 “Məmə ni lefe nə Onanto lookponko kawunsiə kamfo eto betidi lekpo. Nya Onanto luutu kawunsiə kamfo eto əsuəaleniyə lə wə seka əsuə. **32** Fεε lə betsyi mə lə kasə babesə katoo, muunə betidi kenke mboko mə ɔflə.” **33** Lefe nə Yesu lətəyi nyamfoo, óte ukpə wə eto okle wəəbə bukpə.

34 Mfó nya sitiditu siamə lətəyi nkə, “Bo kəfi eto kukue lε bo bətəyi nkə, Utidi Wə Bákpo Əhile Bətsyuə ebusiə nkpə isu manlo manlo. Nya ntsyə ibə fε fanlə bətəyi fənkə boobesə Utidi Eto Ubi əmə kato? Owoe ni Utidi Eto Ubi əmə mfo?”

35 Yesu ətə mə mbuayə nkə, “Diyənde nəmə si diçə lə mi nti itə lefe sekə ete. Se diyənde nəmə nsi nkpe mi lenti esoo, bəyə bətə, bə lə kale lə kayə mi bolo lə bidufə lə ketuntu əsuə. Itsyise nwə laayə lə ketuntuu, ante kaka əntə. **36** Nyaso se lekpasə nkpe lə mi ntii, befo lekpasə nəmə bənə bə lə biyifo lekpasə eto betidi.”

Se Yesu lətəyi mə nyamfo ólosəə, údu lə mə ɔflə úsu əbiə.

Yudafɔ Eləkə Bate Bə Bámfo Yesu Banɔ.

37 Ite bə Yesu éyifo ayanisa kpə lə mə ənəmi óte tsyaa, bámfo wə báno.

38 Fεε nyamfo əbə itə nko, bə lə Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya eto lesa nə óteyi utsyə lə ibə itə nko nkə,

“Bonamute, owoe léfo ditiki nə bótayi ɔnɔ?

Nya owoe Bonamute əmə díləkə wə əsuəale óte?”

39 Lə nyamfó eso bámfo bofo kanɔ, itsyise Yesaya esi óteyi nkə,

40 Onanto áteyi nkə,

“Mba mə ənəmi nya míniñəsə mə,

bə lə mə ənəmi lə eyə asa bunyə.

Nya lə mə nsusu lə bɔye asa kasɔ bɔno.

Itə bəmbətsyi bawuninsə befi mə əsuə bətə mε, bə lə ntsya mə bufi.”

41 Yesaya áteyi nyamfo itsyise úbunyə Yesu eto diyənde kokoko, nya údi etiki utsyi lə wə əsuə.

42 Fεε ite nko tsyaa, Yudafɔ eto beninə kpə áfo Yesu banɔ. Fεε lə Farisifɔ bamə eso baamfo etiki nyamfo budi kabɔsəə lekple betidi nɔ, bə lə bayε mə bola lə mə katsyakɔ eso. **43** Baala bə baafø betidi eto atesə enso atesə nya ditsyi Onanto ɔflɔ.

44 Nyaso Yesu édi etiki ófa bembembe óteyi nkə, “Utsyuə saa ke laafo mε kanɔɔ, inni mɔ mate ete ófo ónɔ. Bomu ófo nwə létsyese mε tsya ɔnɔ. **45** Nya utsyuə saa ke ləənyə mεε, əənyə nwə létsyese mε tsya. **46** Mbə kawunsiə fe lekpassə, nya utsyuə saa ke léfo mε ɔnɔɔ, ensiembɔkε lə ketuntu əsuə bio.

47 “Lə utsyuə aanɔ mɔ ditiki nya weentsyue ni koto, məmbolo wə dikpi, itsyise məmbə miə

maalo kawunsiə eto betidi dikpi. Bomu mbə miə lə mmfo ntə mə. ⁴⁸ Utidi wə kee leni mə nya wámmfo mɔ ditikii, kpe nwə lookponko wə lekpo. Etiki nya míndii, nya lookponko wə lekpo lə diyi fefə nəmə ne. ⁴⁹ Nyamfo eyifo sitinti itsyise mánteyi kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu mɔ Anto wə létsye se məs, léte mə lesa nə ele bə ntəeyi ku kase ele bə ntəeyi ni. ⁵⁰ Nya nnyi miə wə kɔfi komə əətə nkəpə manlo. Nyaso lesa nə kee mínteyii, ni ni lesa nə Anto əmə lətəeyi mə nkə ntəeyi ne.”

13

Yesu Ǝflə Wə Bakasebi Eto Akpa.

¹ Ibu diyi ləni fə lə bedi Ukpə Ása Bo Ɔyila eto diyisəe nəmə. Yesu áte nkə wə lefe éboyo bə udu lə kawunsiə kamfo usu wə Anto ɔflo. Úkala mba ni wə bale lə kawunsiə mfo, nya óla mə sitinti isu ese taa kalosəkɔ.

² Yesu ku wə bakasebi akə lə lesakedikɔ ku ditsyitsyo nəmfó. Olo əmə ébusu údufə lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi eto nsusu nkə lə udi wə okpe lə udu Yesu utə wə balo. ³ Yesu áte nkə wə Anto éfi əsuəale saa útə wə lə lesa saa əsuə. Uyi nkə útsyi Onanto ɔflo nya usinkli ɔntɔ lə Onanto ɔflo. ⁴ Nyaso ótaka lə lesakedikɔ kamə nya úləkə wə awubunte kple nnya kato útsyə nya úfi sebo ótsyase lə nkə. ⁵ Úkuti ntu ókpo lə ɔkpə kple utsyuə kafo nya útsyiko wə bakasebi bamə eto akpa buflə, ákasi nnya ku sebo sia ótsyasə lə nkə. ⁶ Se éyo Simon Petro əsuəə, ótɔ Yesu nkə, “Bonamute, buflə fəəbə mə akpa lee?”

⁷ Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Amanno tō lesa nə minle buyifo mfo eto kasō, fεε kamaa, əbōnō nnya kasō.”

⁸ Simon Petro ətə mbuaye nkə, “Kulefe! Məmbutə kusu miə lə əflə mɔ akpa kulefe.”

Mfó nya Yesu ləteyi wə nkə, “Lə məmflə fə akpaa, nyale ensiembuyə kedikə lə me.”

⁹ Simon Petro áteyi wə nkə, “Bonamute, nyale məmflə mɔ akpa mate, bomu flə mɔ ani ku mɔ disi tsya!”

¹⁰ Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Utsyuə saa ke díkəflə ntuu, ole. Nya weensihiā bə uflə wə əsuə bio, nnya lehiā ete ni bə uflə akpa. Itsyise wə kalebe saa ebole koko. Mi əsuə ébole, fεε inni mimble.” ¹¹ Yesu fe úyi nwə ləebə wə bokpe lə ani, nyaso óteyi nkə, “Inni mimble kenke lele.”

¹² Se Yesu díflə mə akpa ólosəə, úsinkli úfi wə awu ókpe, nya úsinkli úsu úsiə lə kasō lə kedikə kamə. Mfó nya ótə wə bakasebi bamə nkə, “Bənə lesa nə mínyifo mi mfo eto kasō? ¹³ Biakpadi mε biə Oteasa ku Onamute, nya əflə bə bekpadì mε nko. Itsyise wə mini ne. ¹⁴ Mɔ, nwə ni mi Onamute ku Oteasa ébuflə mi akpa. Lə nko inii, ele bə mi tsya flə mi bətsyuə eto akpa. ¹⁵ Ditsyəbi dini mínyifo mínte mi, bə mi tsya lə biyifo fe kase mínyifo mínte mi. ¹⁶ Nlə mi bəteyi sitinti miə uyifoyifo mamɔ oso wə Onamute. Nko ke ini bə ətɔye mamɔ onso nwə lékpe wə kɔtɔ. ¹⁷ Se binyi sitinti siamfo esoo, Onanto ebokpo mi atsyɔ lə beyε lə sitintisu əsuə biyifo asa!

¹⁸ “Inni mimble eto etiki minle bəteyi mfo. Nyi mba mínləkə lə mi nti. Fεε ele bə Awɔnisa Kənkə

eto Kukue eto etiki bə itə fe kase báwɔni nnya bətsyə, ‘Utidi wə lékpe kɔni lə ɔkpə ɔni ku mə búdi lesaa, wə ni nwə létaka únyə lə mə əsuə ne.’

¹⁹ “Nlə mi nyamfo bəteyi katɔnsə fe lə ibə ibə, bə lə ibə ibə nko sitintii, biofo bənɔ biə Mɔ ni Nwə Mini. ²⁰ Sitinti ini minlə mi bəteyi minkə, utsyuə saa ke lefo utidi wə míntsyesee, mɔ ófo. Nya utsyuə saa ke léfo mɛe, nwə létsyese mɛ uni ófo.”

Yesu Áteyi Nwə Luudu Wə Utə Útsyə.

²¹ Se Yesu ləteyi etiki nyamfo ólosəə, ilə wə tinti lə lekɔesi. Nya óteyi ókpasə nkə, “Sitinti minlə mi bəteyi mi nkə, mi nti eto ɔni ebudu mə utə.”

²² Mfó nya Yesu eto bakasebi bamə dítsyi bawuninsə bábe mə bətsyuə eto ənəmi itsyise íyifo mə yaa, nya bánte mə nti eto nwə Yesu nlə. ²³ Bakasebi bamə eto ɔni wə Yesu laala tintii, əsiə ɔfi Yesu. ²⁴ Lə nyaso Simon Petro áma ənəmi ókpe okasebi əmə, óteyi wə nkə, “Tɔ wə futsyə ɔnlə.”

²⁵ Nyaso wuntsya étsyue kənyə lə Yesu ɔflɔ nya ótɔ wə buε nkə, “Bonamute, owoe ni futsyə?”

²⁶ Mfó nya Yesu dítə mbuaye nkə, “Utidi wə muubudi lesa nto kutu ntəə, wə uni ne.” Lə nyaso Yesu ébudi lesa sɛkə úfi ótɔ kutu nya úfi útə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi. ²⁷ Kase Yuda lefo lesa nəmə koo, Obonsam ko dídufə wə lə əsuə.

Mfó nya Yesu ləteyi wə nkə, “Kɔse mlə lə eyifo lesa nə faala fə eeyifo.” ²⁸ Fɛɛ bafɛfɛ ba nsi lə lesakedikɔ mfó mánnɔ kasɔ lesa nə eso Yesu

ləteyi Yuda nko. ²⁹ Mə bətsyuə ébu bə se ini Yuda díkale mə otabitobe esoo, bəteyi Yesu nle wə nkə usu oya bikə bia boohiā itə mə diyisəə nəmə eto budi oboko lee usu utə bakombo lesatsyuə.

³⁰ Nya se Yuda léfo lesa nəmə koo, ete óbə údu. Kətsyə tsya idi lefe nəmfó.

Yesu Etə Wə Bakasebi Kəfi Fəfə.

³¹ Se Yuda dídu eto kamaa, Yesu áteyi nkə, “Məməc, bábesə Utidi Eto Ubi əmə eto diye kato. Nya εγε lə wə əsuəə, bábesə Onanto eto diye kato. ³² Lə bábesə Onanto eto diye kato εγε lə Utidi Eto Ubi əmə əsuəə, nyale Onanto ebuləkə Utidi Eto Ubi eto diyənde nə əsuə onkpe ote. Nya wuuyifo nkomə məmə mfoti.

³³ “Mə bebi, mensiembusiə lə mi əflə ekle bio. Biəbəbe me, fəe nle mi bəteyi məmə fe kase minteyi Yudafə eto beninə léfee miə, ‘Kaka mintcc, biembofo mfó bubə.’

³⁴ “Nya məməc, nle mi kəfi fəfə butə. Bela mi bətsyuə! Kase minla mii, mi tsya la mi bətsyuə nko ke. ³⁵ Lə bela bətsyuəə, betidi ba tā ebəyə lə nnya əsuə bate bə mə bakasebi bini.”

Yesu Áteyi Nkə Petro Ebəni Wə.

³⁶ Simon Petro átə wə nkə, “Bonamute, se fantɔ?”

Yesu ətə wə mbuayə nkə, “Kaka mintcc, embofo me butəkəko kesu məmə. Fəe kamaa, ebutəkəko me əbə mfó.”

³⁷ Petro átə wə nkə, “Bonamute, beso məmbofo fə butəkəko məmə kesu? Muukpə lə fə disi faa!”

38 Mfó Yesu ətə wə mbuayε nkə, “Ebofo bukpə sitinti lə mɔ̄ disi fe? Sitinti, nle fə bɔ̄teyi miə, fe ukusε luutə kenyεε, əbɔ̄ni mε sitsyə, fə enyi mε kon.”

14

Yesu Ákpe Wə Bakasebi Nke Ale.

1 Yesu áteyi mə nkə, “Biəntə lə ilə mi lə lekɔ̄esi. Fe kase béfo Onanto bənɔ̄o, befo mintsyā bənɔ̄o. **2** Lə mɔ̄ Anto eto diyoo, nsiəkɔ̄ kpə kpe. Ntɔ̄ lə nsu nlɔ̄ nsiəkɔ̄ ntsyə mi. Nya məmbɔ̄teyi mi nko, lenni nko ini. **3** Nya lə nsu nlɔ̄ nsiəkɔ̄ ntsyə ntə mi nlosəe, muusinkli mbə nkpa mi nsuko mɔ̄ ɔflɔ̄, itə bə kaka minkpee, lə mi tsya lə bisiə mfó. **4** Biyi kusu ko ntɔ̄ lə kaka mintɔ̄.”

Yesu Ni Kusu Tinti Ko Ǝsuə Baaye Kesu Onanto ɔflɔ̄.

5 Toma áteyi wə nkə, “Bonamute, bunyi kaka fantɔ̄. Nya ntsyə buuyifo bote kusu ko bɔ̄oyε bubə fə aflo?”

6 Yesu ətə wə mbuayε nkə, “Mɔ̄ ni kusu komə, sitinti siamə ku nkپə bomə. Kuutsyuə saa embubə Anto əmə ɔflɔ̄ lə woanyε lə mε əsuə.”

7 Yesu áteyi mə nkə, “Mɔ̄mɔ̄ əmə bimfi biinyi mεε, bíote mɔ̄ Anto əmə tsya. Nya idu mɔ̄mɔ̄ entɔ̄, bifì biyi wə nya bíkənyə wə tsya.”

8 Filipo áteyi wə nkə, “Bonamute, te bo Anto əmə ete imi bo.”

9 Yesu áteyi wə nkə, “Filipo, kokooko əmə minkpe mi lə ɔflɔ̄, ete binyi mε tɔ̄? Nwə ke díkənyə mεε, ənyə mɔ̄ Anto əmə tsya nε. Ntsyə eso fanlε bɔ̄teyi fənkə, ‘Te bo Anto əmə’?”

¹⁰ Filipo, nyale ámamfo ánɔ fə nkpe lə Anto əmə əsuə nya wuntsya nkpe lə mɛ? Etiki nnya mínteyi mii, mentsyi mɔ kosate ɔflɔ. Anto wə nkpe lə mɛɛ, leeyifo wə kosate eto keyifo. ¹¹ Befo mɛ bɛnɔ lə nt̄eyi mi minkə, nkpe lə Anto əmə əsuə, nya wuntsya nkpe lə mɛ. Lə biamfo bɛnɔɔ, befo bɛnɔ lə ayanisa nnya meeyifo mate eso. ¹² Nlɛ mi bɔt̄eyi sitinti minkə, nwə ke léfo mɛ ónɔɔ, ebuyifo asa nnya meeyifo. Sitinti, wuuyifo asa nnya nso nko kulaa tsysa, itsyise nt̄ɔ lɔ mɔ Anto əmə ɔflɔ. ¹³ Nya muuyifo lesa saa nə ke betɔ lə mɔ diye əsuə nt̄ə mi, bə lə babesə Anto əmə eto diye kato eyɛ lə Ubi əmə əsuə. ¹⁴ Lə betɔ lesa saa lə mɔ diye əsuəə, muuyifo ni nt̄ə mi.”

*Yesu Áteyi Wə Bakasebi Nkə Wuutə Ma
Lewɔnɔ Kenke.*

¹⁵ Yesu esi áteyi nkə, “Lə biala mɛɛ, biutsyuɛ mɔ afi koto. ¹⁶ Mɔɔtɔ Anto əmə lə utə mi ɔwunsəkotsyuə bamba wə luusῑ ko mi lefe saa. ¹⁷ Wə ni Lewɔnɔ nə lələkə sitinti lə Onanto əsuə kate. Fɛɛ kawunsiə eto betidi əmbofo wə bunyə fe lə besu bətsyə wə lekpo. Fɛɛ mii, biyi Lewɔnɔ nəmə itsyise usi ko mi nya onkpe lə mi əsuə.

¹⁸ “Lə ndu lə mi ɔflɔɔ, memoonyani mi mate ntsyə fe bakɔbebi. Bomu muusinkli mbə mi ɔflɔ. ¹⁹ Lə lefe kliminti əsuəə, kawunsiə eto betidi ensiembunyə mɛ. Fɛɛ mi ebunyə mɛ. Nya se minsi nkpa esoo, mi tsysa ebusiə nkpa. ²⁰ Lə lefe nəmfóo, biunyə bitsyə lekpo biə nkpe lə Anto əmə əsuə, nya mi tsysa nkpe lə mɛ, fe kase mintsyə nkpe lə mi əsuə.

21 “Utsyuə saa wə laafo mɔ afi nya woeyifo lə nnya əsuə, wə ni nwə laala me ne. Mɔ Anto ebola nwə laala me. Nya mintsyə loola wə nya muuləkə mɔ əsuə nte wə.”

22 Nya Yuda, wə lenni Iskariot, lətɔ Yesu nkə, “Bonamute, ntsyə fe ini bo mate ete fuuləkə əsuə ate, nya fəmbuləkə əsuə ate kawunsiə eto betidi?”

23 Mfó nya Yesu dítə wə mbuayε nkə, “Utsyuə saa ke laala mεε, wuutsyue ditiki nə maate koto, nya mɔ Anto loola wə. Nya mɔ ku mɔ Anto əmə luubə bɔɔcɔnɔ wə, busiə wə lə ɔflo. **24** Utsyuə saa ke laanla mεε, entsyue mɔ asatete koto. Nya asatete nnya bíkanɔɔ, enni mɔ kosate eto ale. Bomu mɔ Anto wə létsyese me eto ale ini.

25 “Mbɔtεyi mi nyamfo kenke lə lefe minsi minkpe mi lə ɔflo. **26** Lεwɔnɔ Kεnκε nə ni ɔwunsəkotsyuə wə Onanto lootsyese lə mɔ diye əsuəə, ebote mi lesa saa nya wooklomasə mi lesa saa nə míntεyi mi.

27 “Diyuə lə disiəko mi. Nya mɔ diyuə mimfi minlε mi butə. Inni lə kase kawunsiə eto betidi ləətə. Biəntə lə ilə mi lə ləkɔesi. Nya biante sikpi.

28 Benɔ se míntεyi mi miə, ‘Nle budu lə mi ɔflo, nya muusinkli mbə mi ɔflo.’ Lə nnya ete biala mεε, eni biunyə disuəyuə bə ndu ntɔ lə Anto əmə ɔflo. Itsyise ɔmɔ oso me. **29** Mbɔtεyi mi nyamfo mɔmɔ fe lə ibə ibə, bə lə ibə ibə itəə, lə befo benɔ. **30** Mensiembofo mi etiki budinko kaklk itsyise kawunsiə kamfo eto oka lə bubə. Umbə əsuəale lə me əsuə. **31** Fεε ele bə kawunsiə te nkə maala Anto əmə, nyaso meeyifo lə kase ótεyi me nkə nyifo.

“Mɔmɔɔ, bibə lə budu mfo.”

15

Yesu Ni Kudiyi Tinti Komə.

¹ “Mɔ ni kudiyi tinti komə, nya mɔ Anto ni kudiyi komə eto ɔkuemfo əmə. ² Waala mɔ kale ka laannwɔ kələkə lə mɛ əsuə nya nka laanwɔ ebibii, waalɔ ke əsuə lə kase ufiebi lɔɔsɔ okpo ke bə lə kafo bɔnwo kukɔnɔ. ³ Mimii, bóɔlɔ mi əsuə bətsyə koko tsya, εye lə asa nnya mínte mi eso. ⁴ Bekɔ lə mɛ lə mintsyɑ lə nyifo lɔni ku mi. Kuyi eto ole əmbofo bɔnwo lə wə mate əsuə, woofo bɔnwo lə ɔle əmə akɔ lə kuyi komə əsuə. Nko ke biembofo ebibi bɔnwo lə biankɔ lə mɛ əsuə ne.

⁵ “Mɔ ni kudiyi komə ne, nya mi ni ko kale. Utidi wə ke lækɔ lə mɛɛ, nya mintsyɑ lækɔ ku wəɛ, εbɔnwo ebibi kpə. Itsyise biembofo kulesa buyifo lə mimbə lə mi. ⁶ Futsyə ke dimankɔ ku mɛɛ, booto wə bakpe fe uyile nya wookoe ofiani ɔtɔni. Baakpa kale kamfo eto okle kətsyə ditsyu kakpe lə ute katonsə. ⁷ Lə biyifo lɔni ku mɛ nya mɔ etiki tsya nkpe lə mii, bɛtɔ lesa saa nə ke lefe itə mi, ete biofo ni. ⁸ Mɔ Anto eto diyənde ni bə lə bɛnwɔ ebibi kpə, nya εye lə nyamfo əsuəɛ, nnya yuuləkə ete bə biyifo mɔ bakasebi ne. ⁹ Maala mi fe kase mɔ Anto laala mɛ. Nyaso bitə lə mɔ lelabi lə lækə mi lə əsuə. ¹⁰ Lə bitsyue mɔ afi kotoo, mɔ lelabi itə mi ebɔkɔ lə mi fe kase mintsyɑ leetsyue mɔ Anto koto, nya mintsyimɛ lə wə lelabi əsuə lefe saa.

¹¹ “Nlɛ mi asa nyamfo bɔteyi bə lə disuəyuə nə nkpe lə mɛɛ, lə lækə mi tsya lə əsuə leflo. ¹² Koñi ko minlɛ mi butə ni nkə bela bətsyua fe kase

maala mi. ¹³ Lelabi nə utidi loofo bufi kətə wə bayetsyuə enso kenke ni bənkə lə ufi wə nkپə utə lə mə disi. ¹⁴ Lə biyifo lə mɔ afi əsuəə, ete bə biyifo mɔ bayetsyuə. ¹⁵ Mensiembokpo mi miə mɔ beyifoyifo mɔmɔ, itsyise nwə leeyifo utidi bamba eto keyifo aante asa nnya wə onamute leeyifo. Bomu maakpo mi miə mɔ bayetsyuə. Itsyise asa nnya kenke míñɔ mintsyiko mɔ Anto ɔflɔɔ, mbɔtəyi mi nnya. ¹⁶ Inni mi díkələkə mɛ. Bomu mɔ díləkə mi. Nya nləkə mi miə lə bisu bənwɔ ebibi kpə, nya ebibi nnya biɔnwaɔ, lə itsyə lefe saa. Itə bə lesa saa nə biɔtɔ Anto lə mɔ diye əsuəə, wuutə mi ni. ¹⁷ Lə nyaso kɔfi ko minlə mi butə ni nkə bela mi bətsyuə.”

Kawunsiə Eto Betidi Eekisi Yesu Eto Bakasebi.

¹⁸ Yesu ésukosə nkə, “Lə kawunsiə eto betidi eekisi mii, bete biə mɔ baka bukisi nko. ¹⁹ Lə kawunsiə kamfo eto betidi binii, eni boola mi fe mə ke. Fεε nləkə mi ntsyiko kawunsiə kamfo eto betidi nti nyaso binsini mə bale. Nyamfo eso beekisi mi ne. ²⁰ Bekloma ditiki nə míntəyi mi minkə, ‘Ndomunyə saa ammɔ kaso wə onamute.’ Lə betidi ənyə mɛ lə əsuəə, bete biə booñyə mi tsya lə əsuə. Lə bέtsyue mɔ etiki kotoo, bootsyue mi ale tsya koto. ²¹ Fεε booyifo mi nyamfo kenke lə mɔ disi eso, itsyise benyi futsyə létsyese mɛ. ²² Lə nnya ete məmbə ntəyi mə kulesaa, eni bəmbolo mə lebua yifoyifo eto dikpi. Fεε mɔmɔɔ, bέyifo lebua nya taflatsyε saa ensibə booto bə bánte. ²³ Utsyuə saa wə leekisi mɛε, eekisi mɔ Anto tsya. ²⁴ Lə nnya ete ményifo keyifo ka kuutsyuə saa dímenyifo tɔ únyə lə mə

ntii, eni bəmbolo mə lebua yifoyifo eto dikpi. Fεε bənyə asa nnya mínyifo, tsyaa bale mɔ̄ ƙu mɔ̄ Anto kenke bukisi. ²⁵ Ele bə nyamfo bə itə nko bə lesa nə báwɔni bákpe lə mə kɔ̄fi eto kukue əsuəə, lə ibə itə nko bə, ‘Bukisi bimba ete békisi mɛ̄’.

²⁶ “Lə nyasoo, mootsyese mi Lewɔnɔ Kenke nə ni ḥwunsəkotsyuə itsyi lə Onanto ɔflo. Wə luuləkə sitinti lə Onanto əsuə ote. Lefe nə utsyi Anto əmə ɔflo ubəə, wuudi adansiə lə mε əsuə utə mi. ²⁷ Mi tsya badansie biudi bitə mε, itsyise bekpe lə mɔ̄ ɔflo idu taa kasɔ̄ ketsyikoko ke.

16

¹ “Nteyi mi etiki nyamfo kenke bə lə betidi lə baye butə lə ani lə elo mi lə mi bofokanɔ̄ əsuə. ² Booləkə mi lə mə nti lə katsyako, nya lefe ebubə nə lə utsyuə lε mi bolo tsyaa, wuubu nkə ɔlε Onanto busumu lə nnya əsuə. ³ Betidi ebuyifo mi nyamfo eto okle, itsyise benyi mε nye Anto əmə tsya. ⁴ Bomu mbɔ̄teyi mi nyamfo ntɔnsə bə lə lefe nəmə áyo bə beyifo nnya nkoo, ləbekloma biə ntεyi mi nnya nko.

“Mántεyi mi nyamfo lə kasɔ̄ ketsyikoko itsyise nkε mi lə ɔflo lefe nəmfo. ⁵ Fε mɔ̄mɔ̄, ntɔ lə nwə létsyese mε ɔflo. Fεε mi kuutsyuə saa anle mε bɔ̄tɔ nkə sieti mintɔ. ⁶ Nya se míntεyi mi nyamfoo, mi ketu eyi ku nkuenlo. ⁷ Fεε nle mi bɔ̄teyi sitinti minkə, εlεkε itə mi bə ndu lə mi ɔflo. Itsyise lə mensuu, ḥwunsəkotsyuə əmə embubə mi ɔflo. Fεε lə nsuu, mootsyese wə mi. ⁸ Nya lə ubəə, wuuləkə ote kawunsiə eto betidi ekpa wue bate bə bánya kusu lə lesa nə ni lebua

ku lesa nə ni kasee yifoyifo ku lesa nə ni Onanto eto lekpo kpokpo. ⁹ Bembote lesa nə ni lebua itsyise bámfo mē báno eso. ¹⁰ Nya boonyə bətsyə lekpo se banyə lə kusu səe komə əsuə, itsyise ntō lə Anto əmə ɔflɔ nya biensiembunyə mē bio. ¹¹ Nya bebote lesa nə ni lekpo kpokpo itsyise Onanto ébolo kawunsiə kamfo eto əsuəalenyə əmə dikpi koko.

¹² “Asa kpə si ekpe nnya ele bə ntəyi mi. Fəe yooso mi butsyi məmə. ¹³ Fəe lefe nə Ləwənə nə ləələkə sitinti lə Onanto əsuə kate əbəə, diutə bete sitinti siamə kenke itsyi lə Onanto ɔflɔ. Nya wəəmbətəyi kulesa lə wə əsuəale əsuə. Bomu wəətəyi mi lesa nə waanə ku nnya ləəbə bubə. ¹⁴ Wuutə babesə mə diye kato itsyise wuuləkə lesa nə ófo utsyiko mə ɔflɔ ote mi. ¹⁵ Lesa saa nə ni Anto əmə eto lelee, eyifo mə lele. Nyaso míntəyi mi minkə Ləwənə nəmə ebufi lesa nə mintə wə ubə ote mi.”

Bakasebi Bamə Eto Nkuənlo Ebofiani Disuəyuə.

¹⁶ Yesu esi ótəyi nkə, “Ibu səkə biensiembunyə mē bio, nya lə lefe səkə kama bisi biunyə mē.”

¹⁷ Mfó nya wə bakasebi bətsyuə letə mə bətsyuə bənkə, “Nya ótəyi mfo eto kasə nkə? Ótəyi bo nkə, Ibu səkə boensi embunyə wə bio. Nya səkə tsya lə nnya kamaa, busi buunyə wə. Nya usi ótəyi bo tsya nkə, ‘Itsyise ntō lə Anto əmə ɔflɔ.’ ¹⁸ Nnya ótəyi nkə, ‘Ibu səkə,’ eto kasə ni be? Bóanno lesa nə ɔnle bətəyi eto kasə!”

¹⁹ Yesu áte nkə etiki ətsyuə kpe bála lə batə wə. Nyaso ótəyi mə nkə, “Ntəyi minkə ibu səkə

biensi embunyə mε bio, nya sεke lε nnya kamaa, bisi biunyə mε bio. Etiki nyamfo benle bɔlε kabe lε mi bətsyuə nti lee? ²⁰ Sitinti minlε mi bɔteyi minkə biuwi kaminsəku, biləkə binəntu. Fεε kawunsiə eto betidi luunyə disuəyuə. Nya mii, nkuenlo ebumuə mi, fεε mi nkuenlo bomə ebofiani disuəyuə. ²¹ Lε usio labe kolee, woake lε bulə əsuə itsyise əle kanyi bunyə. Fεε lε óle ubi əmə ólosəə, woata kanyi ka únyə əsuə, itsyise wəənyə disuəyuə nkə óle ubi ókpe lε kawunsiə. ²² Nko seka inte itə mi tsya nε. Mɔmɔɔ, bekpe lε nkuenlo əsuə. Fεε muunyə mi bio. Nya disuəyuə luuyi mi akɔesi kenke, disuəyuə nε eto okle kuutsyuə saa ləmbofo bofo ketsyiko mi ani kulefe.

²³ "Lε diyi nəmə ayoo, biembɔtɔ mε kulesa. Itsyise nlε mi bɔteyi sitinti miə lesa nə ke biɔtɔ mɔ Anto lε mɔ diye əsuəə, wuufi ni utə mi. ²⁴ Ibə ese mɔmɔɔ, bίanto tɔ kulesa lε mɔ diye əsuə. Bεtɔ ete lε utə mi lε mi disuəyuə lε lεflɔ lelo.

²⁵ "Ndi mi etiki εyε lε akpa əsuə. Fεε lefe ebubə nə mensiembudi mi etiki nyɛnko lε akpa əsuə. Bomu muudi mi etiki wuee itsyi lε Anto əmə əsuə. ²⁶ Lε lefe nəmə ayoo, bεtɔ wə asa lε mɔ diye əsuə. Minlε bɔteyi miə mɔɔ, mɔɔtɔ ntε mi. ²⁷ Itsyise Anto əmə kosate aala mi. Waala mi itsyise mi tsya aala mε, nya bέfo bεnɔ biε Onanto ɔflɔ mintsyi mímbə. ²⁸ Sitintii, Anto əmə ɔflɔ mintsyi mímbə kawunsiə, nya mɔmɔ nsi nlε budu lε kawunsiə kesu Anto əmə ɔflɔ."

²⁹ Nya wə bakasebi lεtεyi wə nkə, "Mɔmɔɔ, efe ale etiki budi kakpasə wuee, insini lε akpa əsuə. ³⁰ Mfe ko bote boə eyi lesa saa, nya yensife bε

kuutsyuə saa si ətə fə etiki eto kasə. Nyamfo mate ətə bofo bōnə boə Onanto ɔfɔ́ fētsyi.”

³¹ Mfó Yesu lətə mə nkə, “Mɔmɔ́ ale befo bənɔ́? ³² Lefe le bubə, nya díubə tsya lélo nə boosensə mi nya utsyuə saa luusu wə umə beyani mɔ mate bitsyə. Fəe lə sitintii, yembuyifo mɔ mate. Itsyise Anto əmə si ko mə. ³³ Nteyi mi nyamfo lə binyə diyuə se biyifo ləni ku mə eso. Kawunsiə eto betidi ebutə binyə kanyi. Fəe biňyə kekleke! Itsyise mbutəkə kawunsiə kamfo kato!”

17

Yesu Áto Ola.

¹ Se Yesu ləteyi mə nyamfo ólosəə, óbesə ənəmi kato nya ótəyi nkə, “Nto, lefe nəmə éboyo. Besə fə Ubi eto diye kato bə lə fə Ubi tsya lə obesə fə diye kato. ² Itsyise éfi əsuəale kenke ətə wə lə kawunsiə eto betidi kenke əsuə bə mba kenke féfi fətə wəə, lə utə mə nkə manlo. ³ Nya nkə manlo ni bə lə betidi lə bate fə, fə nwə hã mate ni Onanto kosate əmə nya lə bate Yesu Kristo wə fátsyese. ⁴ Mbesə fə diye kato nte lə betidi ntii. Nya mínyifo keyifo ka fákpe mə lə kəni fə nyifo lə kawunsiə mínləsə. ⁵ Mɔmɔ́, Nto, besə fə Ubi eto diyənde kato lə fə ənəmi, diyənde nə əsuə mínkə ku fə fə býifo kawunsiə.

Yesu Áto Ola Lə Wə Bakasebi Eto Disi.

⁶ “Ntə miə mba fələkə fətə mə lə kawunsiə eto betidi ntii, te fə. Fə bale beni nya féfi mə fətə mə nya bétisyue fə ditiki koto. ⁷ Nya mɔmɔ́, beyi bə lesa saa nə féfi fətə məε, etsyi fə ɔfɔ́. ⁸ Mfi kənye ka fətə mə fə nsu ntəyi mə nsuko mə nya báfo ke.

Nya beyi sitinti bə fə ɔflɔ mintsyi, nya fə ni nwə létsyese mε. ⁹ Nlε ola boto lə mə disi, minlε ola boto lə kawunsiə eto betidi kenke eto disi. Bomu lə mba féfi fətə mε eto disi, itsyise fə kosate eto bale beni.

¹⁰ "Mba kenke ni mɔ bale eyifo fə bale, nko ke fə bale tsya diyifo mɔ bale ne. Nya mɔ diyənde lébe kato εye lə mə əsuə. ¹¹ Mɔmɔɔ, nlε fə ɔflɔ bubə. Minsibə lə kawunsiə mfo. Fεε məə, besi bakpe lə ke. Anto Kenke, fə kosate fi fə diye eto əsuəale nnya fətə mε abe mə bə lə beyifo bani fe kase bo ku fə diyifo bani. ¹² Lefe nə mínce lə mə ɔflɔɔ, nlε mə wəkəkəkəkə nya mínce mə εye lə diye nə fətə mε əsuə. Nse mə, itə bə kuutsyuə saa mánnya lə mə nti, enso utidi wə ele bə onya kokooko, bə lə nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə lə ibə itə.

¹³ "Nya mɔmɔɔ, nlε fə ɔflɔ bubə. Ntεyi nyamfo lə kawunsiə bə lə mə tsya lə beyi kenke lə mə akɔesi ku mɔ disuəyuə nə minlε bunyə. ¹⁴ Mbe fə ditiki nəmə letsya ntə mə, nya benni kawunsiə kamə eto bale fe kase mintsyi lenni kawunsiə kamfo eto ole ke. Lə nyasoo, kawunsiə kamə eekisi mə.

¹⁵ "Minlε bɔtɔ miə ləkə mə lə kawunsiə kamə. Bomu nlε bɔtɔ miə lə ase mə, ələkə mə etsyiko Obuale əmə eto ani. ¹⁶ Fe kase minni kawunsiə kamfo eto olee, nko ke mə tsya lenni kawunsiə kamfo eto bale ne. ¹⁷ Yifo mə kənke lə sitinti siamə əsuə, itsyise fə ditiki nəmə eyifo sitinti. ¹⁸ Ntsyese mə kawunsiə fe kase fintsyia létsyese mε kawunsiə seka. ¹⁹ Lə mə esoo, nyifo mɔ əsuə kenke ntə fə, bə lə mə tsya lə beyifo kenke lə sitinti siamə əsuə.

Yesu Áto Ola Lə Bafokanɔfɔ Kenke Eto Disi.

20 “Minlɛ nyamfo bɔtɔ kətə mə mate, bomu nlɛ bɔtɔ kətə mba kenke loofo mɛ banɔ eyɛ lə fə Ditiki Sɛɛ nəmə mə bɔɔteyi əsuə. **21** Anto, nlɛ bɔtɔ miə lə ətə bə lə beyifo bani fe kase fankpe lə mɛ nya mintsyɑ nkpe lə fə əsuə. Tə lə beyifo bani ku bo bə lə kawunsiə eto betidi lə bafo banɔ bə fə uni létsyese mɛ.

22 “Ntə mə diyənde nə eto okle ke fətə bə lə məmble lə beyifo bani fe kase bo fə diyifo bani.

23 Nkpe lə mə, nya fintsyɑ nkpe lə mɛ. Tə lə beyifo bani kenke bə lə kawunsiə eto betidi lə bate bə fə létsyese mɛ nya faala mə fe kase faala mɛ.

24 “Anto, nla miə mba féfi fətə mɛ lə bəsiə mɛ lə ɔflɔ lə kaka minsi bə lə bənyə mɔ diyənde, diyənde nə fətə mɛ itsyise ála mɛ fə býifo kawunsiə.

25 “Anto Sɛɛ, kawunsiə eto betidi enyi fə, fɛɛ mɔ yi fə nya mba mfo tsya yi bə fə létsyese mɛ.

26 Ntə báte fə wuee, nya muutə besi bate fə eso nko, bə lə lelabi nə féfi fətə mɛɛ, lə ləke lə mə nya lə mintsyɑ lə nke lə mə.”

18

Yudafɔ Ǝmuə Yesu.

1 Se Yesu léto ola əmfo ólosəə, wə ku wə bakasebi édu mfó nya báye lə Kidron eto utukplo bésu kaka nnuebi eto eyi eto ɔkuə kəkə utsyuə ləkə. Nya Yesu ku wə bakasebi dídufə mfó.

2 Yuda wə dídu wə utəə, áte mfó itsyise lefe kpəə, Yesu ku wə bakasebi ála disi busu kakpe mfó. **3** Nyasoo, Yuda áyənko Romafɔ

eto bamamanyə ku mba laase Disumuyo eto betsyuə, ba besumunyə ninə ku Farisifō létsyese nya ókpa mə úsuko ɔkuə kéké əmə. Bétsyi bemakə ku kakandie ku ate.

⁴ Se Yesu léte asa nnya kenke ləəbə wə bubə lə əsuə esoo, óbə úbə ótsyako mə nya ótə mə nkə, "Owoe bənle bəbəbe?"

⁵ Bətə mbuaye bənkə, "Yesu Nasaretnyə əmə."

Јteyi mə nkə, "Nyə mo ni wə mfo." Yuda wə dídu wə útə tsya nyə mə lenti. ⁶ Lefe nə Yesu dítə mə mbuaye nkə, "Nyə mo ni wə mfoo," bésinkli kama kama nya bédu báno.

⁷ Usi ótə mə nkə, "Owoe bənle bəbəbe?"

Bətə mbuaye bənkə, "Yesu Nasaretnyə əmə."

⁸ Mfó nya Yesu lteyi mə nkə, "Mótəyi mi koko minkə, nyə mo ni wə mfoo. Nyaso lə mo uni bənle bəbəbe, bitə lə mbamfo lə bedu." ⁹ Јteyi nyamfo nko, bə lə lesa nə úkateyi kokoo, lə ibə itə sitinti nkə, "Nto, mányansə mba féfi fətə mə eto le ɔni lə mənti."

¹⁰ Mfó Simon Petro dínə kalande nə untsyi úləkə lə akpatsya, nya ówe Usumunyə Ninə Kenke eto uyifoyifo eto kodianito úfə. Ndomunyə əmə eto diye ni Malko.

¹¹ Fεε Yesu áteyi Petro nkə, "Fi fə kalande kamə akpe lə akpatsya kafo! Bubu febu fə yanle bə nnə lesa nə nkpe lə kanyi eto ləkəbe nə mo Anto dítə mə?"

Yudafɔ Ákpa Yesu Bésuko Annas ɔflɔ.

¹² Nyamfo eto kamaa, Romafɔ eto bamamanyə eto ditsyukpa ku mə ɔtənkotənko ku Yudafɔ eto batənkpe bətsyuə əmuə Yesu lə əsuəale əsuə bákle. ¹³ Tuteε, bákpa wə bésuko Annas ɔflɔ.

Annas əmfo eyifo Kayafa eto usiəanto. Nya Kayafa əmfo ni Usumunyə Ninə Kenke wə díyifo kesumu eto keyifo lélé itə nəmfó. ¹⁴ Kayafa əmfo ni nwə lélé Yudafə eto beninə kôle nkə əleke eso bə utidi ɔni kpə lə betidi ba tā eto kenyə.

Petro Áteyi Nkə Únyi Yesu.

¹⁵ Simon Petro ku okasebi bamba ətəkəko Yesu kama. Okasebi bamba əmfo eyifo Usumunyə Ninə Kenke eto utidiyyiyi, nyaso wə dítəkəko Yesu bésu Usumunyə Ninə Kenke eto diyo, ¹⁶ Fεε Petroo, ənyə lə kesie. Okasebi bamba əmə ésinkli úbə údi etiki ku usiobi wə dínyə lə kesie kenyə mfó, nya útə nkə Petro tsya dufə lə diyo nəmə kafə.

¹⁷ Mfó nya usiobi əmə lətə Petro nkə, “Fintsyə, osani əmfo eto bakasebi eto ɔni fenii, lee?”

Mfó Petro dítə mbuayə nkə, “Owo, minni!”

¹⁸ Nya se ləyə nlə mə esoo, beyifobi ku mba laase mfó átsyaka ute nya bənyə banlə bøyifə. Nya Petro tsya lənyi úsu únyə lə mə ɔflə mfó ɔnle ute əmə bøyifə.

¹⁹ Lefe nəmfóo, Usumunyə Ninə Kenke ákatə Yesu asa itsyi lə wə bakasebi ku asa nnya waate əsuə.

²⁰ Yesu ətə mbuayə nkə, “Meedi betidi ba tā etiki lə obia lə kusə komə kenke eto ənəmi lefe saa. Maate asa lə Disumuyo ku lə ntsyakə kaka Yudafə kenke ləəbə katsya. Méndi etiki saa kulefe lə kabiəkə. ²¹ Nya beso ini mə fanlə etiki nyamfo bətə? Tə betidi bamfo lesa nə mínteyi mə. Beyi ləsanə mínteyi.”

²² Se Yesu ləteyi nyamfo, mba laase mfó eto ɔni ko ləsə wə lə kotosi nya ótə Yesu nkə, “Ntsyə

feebu fε feedi Usumunyə Ninə Kenke əmə etiki nkō?"

²³ Yesu ətə wə mbuaye nkə, "Lə ndi etiki bua ətsyuəə, təyi utsyuə saa mfo lə ɔnɔ lesa nə ini. Fεe lə méndi etiki bua saa, beso fáso mε?"

²⁴ Mfó nya Annas dífi Yesu wə disi ɔkε lə bokle lə ukuə əsuəə, ótsyese Usumunyə Ninə Kenke Kayafa ɔflɔ.

Petro Esi Əni Yesu.

²⁵ Lefe nəmfóo, Simon Petro si uñyə mfó ɔle ute bɔyifə. Nyaso bafεfε ba dínyə mfó letɔ wə bənkə, "Fintsy, ini osani əmə eto bakasebi eto ɔni fenii, lee?"

Mfó Petro áni nya ótəyi nkə, "Owo lo, minni mə ɔni!"

²⁶ Mfó nya Usumunyə Ninə Kenke eto ndomunyə ɔni eto ɔyimi wə eto koto Petro léwe letɔ wə nkə, "Inni fə uni mínyə lə ɔkuə mfó lee?"

²⁷ Petro esi útudi kənye ótəyi nkə, "Owo lo!" Lamfolamfoo, nya ukuse dítə kənye.

Bákpa Yesu Bésuko Pilato ɔflɔ.

²⁸ Olesiənto əmfóo, bákpa Yesu lə Kayafa eto diyo bésuko Romafə eto Aba eto Unyəsiə eto kəsiəkə. Fεe Yudafə bamə méndufə mfó, itsyise bánla bə bakpe mə əsuə kəfio fe lə bedi Ukpə Ása Bo Əyila eto Diyisəə nəmə. ²⁹ Lə nyamfo esoo, Pilato ábo úbə ótsyako mə lə kesie kənye mfó, nya ótə mə nkə, "Nte kabua ka osani əmfo diyifo?"

³⁰ Bətə wə mbuayε bənkə, "Lenni kabua kplε kukətsyuə úyifo, eni boəmbokpa wə boboko fə ɔflɔ."

31 Nyaso Pilato átεyi mə nkə, “Nyale bekpa wə bisuko lə mi kosate lə bisu bekponko wə lekpo lə mi kosate eto afi əsuə.”

Bətə mbuaye bənkə, “Bəntə bo kusu bənkə bokponko kuutsyuə saa lekpo bolo wə dikpənkpi.” **32** Asa nyamfo əbə nko bə lə lesa nə Yesu ləteyi itsyi lə ukpə wə eto okle wəəbə bukpə lə ibə itə nko sitinti.

33 Mfó nya Pilato dísinkli úsu údufə wə lekanyo mfó, nya ókpadi Yesu ótə wə nkə, “Fə ni Yudafə eto Oka əmə?”

34 Yesu ətə wə mbuaye ótə wə nkə, “Fə kosate ete nlə me etiki nyamfo bōtō lee, betidi bamba ləteyi fə nko itsyi lə me əsuə?”

35 Pilato ətə mbuaye nkə, “Ebu fə Yudanyə mini? Mi kosate eto betidi ku besumunyə ninə dífi fə bákpe me le kəni. Be féyifo?”

36 Yesu ətə mbuaye nkə, “Mə sekakedikə mentsyi kasə mfo. Lə nya ete mə sekakedikə dítsyi kasə mfo ini, eni mə batənkpe ebota me disi bələkə me betsyiko Yudafə eto ani. Fəs mə sekakedikə mentsyi kawunsiə mfo.”

37 Se óteyi wə nko, Pilato átə wə nkə, “Nyale Oka feni?”

Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Fə nlə bəteyi fə Oka mini. Nyamfo eso bale me mímbə kawunsiə nə, bə lə mbə nləkə sitinti siamə nte. Nya utsyuə saa ke ləətəkəko sitinti siaməə, aanc lesa nə maateyi.”

38 Pilato átə wə nkə, “Nya be ni sitinti siamə?”

Balo Yesu Dikpənkpi.

Se Pilato ləteyi nyamfo ólosəə, úsinkli úsu Yudafə ɔflə lə lekple nya óteyi mə nkə, “Mənnnyə

kabua saa lə wə əsuət lə nnya eso ele bə nlo wə dikpi. ³⁹ Fεε lə mi lekpa əsuət, lə éyo Ukpə Ása Bo Ʒyila eto Diyi eto didifee, ele bə nləkə mba bákpe lə diyo eto ɔni ntə mi. Nyaso bela biə nyani Yudafɔ eto Oka əmə ntə mi?”

⁴⁰ Mfó nya məmble léfã bátεyi bənkə, “Owo lo! Inni nwə mfo, bomu Baraba!” Nya Baraba əmfo eyifo nwə létaka únyət lə aba əsuət.

19

Pilato Itə Bábile Yesu.

¹ Nyaso Pilato ətə bákpa Yesu bédunko nya bábile wə fefe ku katambo. ² Nya bamamanyə bamə dífi biyu eto kaləmə béyifo lekpakpa béti wə lə disi. Nya béfi kafia sia béti wə fe Oka seka. ³ Nya lə bányi bésu wə ɔflɔ bákateyi wə bənkə, “Yuu, yuudu! Yudafɔ eto Oka o-o!” Nya lə bátεyi wə nkoo, bákanyi kafi wə kasɔ wə lə atosi.

⁴ Pilato esi óbɔ úsu sitiditu nəmə ɔflɔ lə lekple nya ɔtεyi mə nkə, “Bebe, mookpa wə mboko mi lə bete biə mənnnyə kabua saa ka úyifo bə lə nlo wə dikpənkpi.” ⁵ Nyaso Yesu ábɔ úbə lekple mfó, ku biyu eto lekpakpa lə wə disi nya onkpe awusia kəntsye. Mfó Pilato átεyi mə nkə, “Bebe! Nyə utidi əmə nýə mfo!”

⁶ Se besumunyə ninə ku mba laase Disumuyo dínyə wəə, báfa bátεyi bənkə, “Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuət! Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuət!”

Pilato áteyi mə nkə, "Mi kosate kpa wə bisuko, lə bisu bəsɔ wə lə uyikabie əsuə. Mənnnyə lebua saa lə wə əsuə nə eso moolo wə dikpənkpi."

⁷ Yudafə bamə ətə mbuayɛ bənkə, "Bokpe kɔfi ko léte nkə ele bə ukpə. Itsyise óteyi nkə uyifo Onanto eto Ubi."

⁸ Lefe nə Pilato lənɔ nnya báteyi mfoo, sikpi esi símuə wə sekpe. ⁹ Usinkli údufə lekayo nəmə nya ótɔ Yesu nkə, "Se fetsyi?" Fεε Yesu məntə wə mbuayɛ saa. ¹⁰ Pilato átɔ wə nkə, "Nyale, bɔni fani fə embudiko mɛ etiki? Lee enyi fə nkpe əsuəale moofo butə miə bayani fə nye basɔ fə lə uyikabie əsuə?"

¹¹ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Eni embokə əsuəale saa lə mɔ əsuə lenni Onanto dítə fə nnya. Nya əmə eso nwə dífi mɛ ókpe fə lə kɔni díyifo lebua enso fə ne."

¹² Se Pilato lənɔ nyamfoo, óbəbe kusu nkə eni lə oyani wə. Fεε betidi bamə áfa bembembe báteyi bənkə, "Lə ayani wəə, nyale ensini Romafo eto Okankple eto ɔyetsyuə! Utsyuə saa wə dífi wə əsuə úyifo oka, átaka únyə lə Romafə eto Okankple Kaisare əsuə!"

¹³ Se Pilato lənɔ etiki nyamfoo, ókpa Yesu óbənko nya úsiə lə lekpokpome əsuə lə kaka baakpo bə leba eto kasɔ nya baakpo bə Gabata lə Hebri eto sele əsuə. ¹⁴ Diyi nəmə éyifo fe kakɔmi eto lefosi ənuə eti lə diyi nə eto kəsiəsə boodi Ukpə Ása Bo ɔyila eto diyi.

Nya Pilato ləteyi betidi bamə nkə, "Nyə mi Oka!"

¹⁵ Báfa báteyi bənkə, "Lo wə! Lo wə! So wə lə uyikabie əsuə!"

Pilato átɔ mə nkə, “Bela biɛ nsɔ mi oka əmə mmanklasə lə uyikabie əsuə?”

Mfó nya besumunyə ninə dítə wə mbuayε benkə, “Bunsibə oka saa enso Romafɔ eto Okankple Kaisare!”

¹⁶ Se báteyi wə nkoo, Pilato áyani Yesu útə bamamanyə nkə basɔ wə lə uyikabie əsuə. Nyaso bákpa Yesu bédunko.

Bamamanyə Ásɔ Yesu Bámanklasə Lə Uyikabie Əsuə.

¹⁷ Bətə wə kosate étsyi wə uyi əmə úsu údufu kaka baakpo Ditidisi Ku Kalua. Baakpo mfó lə Hebri eto sele bə Golgata. ¹⁸ Mfó báso wə lə uyikabie əsuə. Básɔ betidi inuə bamba tsya lə mə keyikabie bamba əsuə bako ku wə, ɔni lə Yesu eto kəməni nya unuəfə lə wə kodiani.

¹⁹ Pilato áwɔni etiki ətsyuə útə béfi báso lə uyi əmə əsuə lə Yesu eto disi kato. Nnya báwɔni ni bə, “Yesu Nasaretnyə, Yudafɔ Eto Oka Əmə.”

²⁰ Yudafɔ kpə ákla etiki nyamfo, itsyise kaka báso Yesu bamanklasə lə uyikabie mantsyo ku umənkple əmə. Báwɔni asa nyamə lə Hebri ku Roma ku Griki eto bele əsuə. ²¹ Besumunyə ninə áni etiki nyamfo nya báteyi Pilato bənkə, “Manwɔ ni fənkə, ‘Yudafɔ eto Oka,’ bomu wɔni fənkə, ‘Utidi əmfo átəyi nkə, ‘Mɔ ni Yudafɔ eto Oka.’”

²² Mfó Pilato dítə mbuayε nkə, “Lesa nə míwɔnii, mbəwɔni nlosə.”

²³ Se bamamanyə bamə lesɔ Yesu lə uyikabie bálosəə, béfi wə awu nnya ókpe nya bésie nnya lə akpa ana. Nya utsyuə saa dífi lekpa ləni. Feε wə awu ani ébu. Awu nyamfoo, bánka nnya

kukalebe saa, bomu budi bédi nnya idu lə simuə isu ekpo lə akpa eti.

²⁴ Bamamanyə bamə áteyi mə bətsyuə bənkə, “Boembusie awu nyamfo bətsyuə. Bomu bitə lə bokpo asa bəse lə bobe futsyə luudi lə bufi nnya butə wə.”

Nyamfo əbə itə nko bə nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuəə, əbə itə nko sitinti bə,

“Bésie mə awu bətə bətsyuə.

Nya bákpo asa baseə lə mə awu əsuə.”

Nya lə sitinti tsyaa, nko bamamanyə bamə díyifo nə.

²⁵ Nya mba dínyə lə Yesu eto uyikabie komə ɔflɔ ni Yesu eto ambe ku wə ambe eto ɔyimisio ku Maria wə ni Klopa eto usiə, ku Maria Magdalenyə. ²⁶ Se Yesu dínyə wə ambe ku wə okasebi wə eto asa waala tinti nýə mfóo, óteyi wə ambe nkə, “Mbe, nnyə fə ubi!”

²⁷ Mfó nya óteyi okasebi əmə tsya nkə, “Nnyə fə ambe.” Nyaso idu lə lefe nəmfóo, okasebi əmə ákpa wə úsuko wə diyo nya ólə wə ola.

Yesu Ekpa.

²⁸ Yesu áte nkə mɔmɔcɔ, wóolosə lesa saa nə ele bə uyifo. Nya, bə lə lesa nə báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə lə ibə itə nko esoo, Yesu áteyi nkə, “Utukɔe lə me.”

²⁹ Lə mfóo, ɔlɔtsyi utsyuə ətsyə mfó wə bέyisə ku nte bo dínyənki. Nyaso bέfi sekuayəbo bákpe lə nte bomə əsuə nya bέfi bákle lə uyi utsyuə wə baakpo hisopo əsuə bábesə kato bətəkə wə lə kenyę. ³⁰ Se Yesu dínə nte bomə ólosəə, óteyi nkə, “Mɔmɔcɔ, yóolo!”

Nya óbokosə wə disi kasə, nya óma kenyε.

³¹ Diyi nəmfo eyifo Fida, nya ni kəsiəsə eyifo Ḷnwəditsyəyi kple itə Yudafo, nyaso bánla bə bekpənkəpə ke bafaka lə uyikabie əsuə eyo Ḷnwəditsyəyi mfó. Nyaso báto Pilato bə utə mə kusu lə besu bəfəsə mə akpa lə bələkə mə betsyiko lə uyikabie əsuə. ³² Itə bamamanyə bamə əbə bəfəsə utidi tute ku nwə nse eto akpa. Mə básc báfakasə lə keyikabie əsuə lə Yesu ɔflə. ³³ Fεε se báyo Yesu ɔflə, bənyə bə wə ébukpə koko. Nyaso bénisifəsə wə akpa. ³⁴ Bomu omamanyə ɔni éfi wə lefle óto wə lə lekpake. Lamfolamfo koto ku ntu ko ləbə.

³⁵ Nwə dínyə asa nyamfo, wə dídi nnya adansie bə lə mi tsya lə befo bənə. Nya nnya óteyi eyifo sitinti. Nya uyi wuee nkə sitinti ini óteyi. ³⁶ Béyifo nyamfo bə lə nnya nkpe lə Awənisa Kenke eto Kukue əsuə lə ibə itə fe kase báwəni bənkə, “Lə wə dikubi ləni kulaa tsyaa, bembufəsə ni.” ³⁷ Nya báwəni asa bamba bákpe lə Awənisa Kenke eto Kukue əsuə tsya nlə boteyi nkə, “Betidi ebotakasə ənəmi babe nwə eto lekpake báse lefle bédunsə.”

Bébika Yesu.

³⁸ Nyamfo eto kamaa, Yosef wə ditsyi umə wə baakpo Arimatia, əbə ótə Pilato nkə lə oyani Yesu eto ɔkə utə wə. Yosef əmfo eyifo Yesu eto okasebi utsyuə. Fεε wóanla nkə betidi te, itsyise úkate Yudafə eto beninə sikpi eso. Pilato átənə útə wə. Nyaso Yosef əbə ófo ɔkə əmə údunko. ³⁹ Nikodemo wə ləbić úsu Yesu ɔflə ketsye kani tsya ətəkəko Yosef əmfo. Útsyi afa nnya beefi

kalɔ̄ ɔkɔ̄ itə busu kebikə, fe uyudu ku afa nnya laanyi fififi baakpo bə alɔ̄e, nya nyamble eto kalende eboyo kilo awosi ətsyə, úsuko. ⁴⁰ Betidi inuə bamfo éfi afa nyamfo bédiki Yesu eto ɔkɔ̄ əmə lə əsuə nya béfi kafia flubia ka lefo koya bémli wə lə əsuə fe kase Yudafɔ̄ díkalɔ̄ ɔkɔ̄ itə bubikə. ⁴¹ Nya ɔkɔ̄e kéké utsyuə ake lə kaka bálo Yesu ɔflɔ̄. Nya lə mfóo, béku kudi fɔ̄fɔ̄ ko kafo bembikatɔ̄ kuutsysuə bənyə. ⁴² Se diyi nəmfo eto kəsiəsə luudi ɔnwəditsyəyi nya kudi komə tsya lefi mfó esoo, béfi Yesu eto ɔkɔ̄ əmə bésu békikə mfó.

20

Bakasebi Bamə Ênyə Bə Kudi Komə Tə Kefufu.

¹ Kəsida eto kolensiənto se kale dímənsiə tɔ̄ kaloo, Maria Magdalene ésu kudi komə ɔflɔ̄ nya únyə nkə báminansə leba nə dítí lə kudi komə kenyə mfó. ² Nyaso útsyetsyi úsu Simon Petro ku okasebi wə Yesu laala ɔflɔ̄. Nya ótəyi mə nkə, “Bətsyə əbə bétsyi Bonamute bédunko lə kudi komə kafo. Nya bunyi kaka bétsyi wə bésu bətsyə!”

³ Mfó nya Petro ku okasebi ɔni əmə dídu bə beesu kudi komə ɔflɔ̄. ⁴ Mə inuə bamə étsyetsyi batɔ̄, fεε okasebi əmə áfe Petro nya oka wə kudi komə ɔflɔ̄ mfó budufə. ⁵ Úbə kasɔ̄ útsyue ənəmi óbe kudi komə kafo. Únyə mфia flubia bomə, fεε wéndufə ko kafo. ⁶ Simon Petro wə dítəkə kama ubəə, áye údufə kudi komə kafo nya únyə se mфia flubia bomə nkpo lə kudi kafo lə kasɔ̄ mfó. ⁷ Fεε béfi kafia ka béfi bákle Yesu disi bətsyə lete, ke mánkɔ̄ ku mфia flubia fεfε bomə. Bəkənə

ke bətsyə lete. ⁸ Mfó nya okasebi wə leka kudi komə ɔflɔ búdufə tsya dídufə ko kafo. Únyə asa nyamə, nya ófo óno. ⁹ Tsya, fεs bánnɔ tɔ kasɔ nnya Awɔnisa Kənke ləteyi nkə ele bə Yesu taka utsyi ɔkɔmə ubə nkprə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Maria Magdalene.

¹⁰ Nyamfo eto kama nya bakasebi bamə dísinkli bésu oto. ¹¹ Fεs Maria əbə únyə lə kudi komə ɔflɔ kewi keku. Nya lefe nə únyə mfó ɔnle keku buwii, usi úbə kasɔ óbe kudi komə kafo. ¹² Mfó únyə Onanto eto batɔnkpe inuə ba nle mfia flubia bensi lə kafo mfó. ɔni si lə kaka Yesu eto disi dítsyə nya unuəfə nsi lə wə akpa eti.

¹³ Bátɔ wə bə, “Boambe, beso fanlɛ keku buwi?”

Mfó nya Maria tsya dítə mbuayɛ nkə, “Bətsyə əbə bέtsyi mɔ Onamute bedunko, nya mante kaka bέtsyi wə besuko!” ¹⁴ Lamfolamfo se ótsyi ɔwuninsəə, únyə se Yesu nyə mfó. Fεs woante nkə Yesu uni.

¹⁵ Mfó Yesu lətɔ wə nkə, “Boambe, beso fanlɛ keku buwi? Owoe fanlɛ bɔbɛbɛ?”

Fεs úbu nkə, nwə laabe mfó uni, nyaso óteyi wə nkə, “Boanto, lə fə uni dítsyi wə fédunko, nyale teyi mε kaka fétsyi wə fésuko lə nsu ntsyi wə ndunko.”

¹⁶ Nya Yesu lékpadi wə nkə, “Maria!”

Ótsyi ɔwuninsə útə ənəmi Yesu nya ókpadi wə lə Hebri eto sele əsuə nkə, “Rabuni!” Eto kasɔ ni Oteasa.

¹⁷ Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Sinkli ayɛ mε butidi etɔ, itsyise ménsinkli tɔ nsu Anto əmə ɔflɔ kato. Bomu du esu ateyi mɔ bayimi fə nsinkli ntɔ lə

nwə ni mə Anto ku mə Anto, mə Onanto ku mə Onanto ɔflɔ."

¹⁸ Nyasoo, Maria Magdalenyə ésu óteyi bakasebi bamə nkə únyə Bonamute əmə nya óteyi mə asa nnya Yesu ləteyi wə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Wə Bakasebi.

¹⁹ Kəsida komə eto ditsyitsyo lefee, bakasebi bamə ákɔ besi lə diyo nya béti mə əsuə bákpe kekleke, se banlə Yudafə eto beninə sikpi bote eso. Nya Yesu díbə unyə lə mə ntinti, nya óteyi mə nkə, "Diyuə lə disiəko mi." ²⁰ Se óteyi nyamfo ólosəə, úfi wə ani ku lekpake óte mə. Ǝsuə əyuə bakasebi bamə se bənyə Bonamute əmə eso.

²¹ Nnya kamaa, Yesu esi óteyi mə nkə, "Diyuə lə disiəko mi. Fe kase Anto əmə létsyese məe, nko ke mintsyə nlə mi botsyese nə." ²² Se óteyi nyamfo ólosəə, ówula ókpo lə mə nya óteyi mə nkə, "Befo Ləwɔnɔ Kenkə nəmə." ²³ Lə bifì betidi eto abua bətsyə məə, Onanto éfi nnya ótsyə mə, fəe mba eto abua bəni bufi katsyεε, Onanto tsya mémfi nnya ɔtsyε mə."

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Ote Toma.

²⁴ Lefe nə Yesu díbəə, Toma, lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni wə bensi baakpo ɔfimfinyəə, mankə mə lenti. ²⁵ Nyaso se úbəə, bakasebi fefə bamə áteyi wə bənkə, "Búnyə Bonamute əmə."

Mfó nya Toma ləteyi mə nkə, "Lə mənnnyə belakabi eto afabe lə wə ani bə lə mfi mə lenimi inkpe lə nnya kafo nya mimfi mə kəni minkpe lə wə lekpakee, məmbofo nnə kulefe."

²⁶ Kəsida kəni eto kamaa, bakasebi bamə esi bákɔ bési lə diyo kafo, nya Toma ákə mə lenti.

Besi béti biku le diyo nəmə əsuə bake. Tsya fəε, Yesu əbə únyə lə mə ntinti nya óteyi nkə, "Diyuə lə disiəko mi." ²⁷ Nya óteyi Toma nkə, "Bə lə əbə efi fə lənimi akpe mfo, lə abe mə ani. Lə efi fə kəni akpe lə mə lekpake, lə aye fə mamfokanə, nya lə afo ano!"

²⁸ Tomasi ələkə kenyə óteyi nkə, "Mə Onamute ku mə Onanto!"

²⁹ Mfó nya Yesu ləteyi wə nkə, "Se fənyə mə esoo, áfo áno. Diyuə itə mba dímənyə mə, fəε báfo báno!"

³⁰ Yesu esi úyifo ayanisa kpə óte lə wə bakasebi kpə eto ənəmi nnya báwəni bákpe lə kukue komfo. ³¹ Fəε báwəni nyamfo bətsyə bə lə befo bənə biə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Chile Utsyə ku Onanto eto Ubi kosate əmə. Nya εye lə boofo kanə lə wə əsuəə, biunyə nkə manlo.

21

Bənyə Yesu Lə Ditumbukple Əflə.

¹ Nyamfo eto kamaa, Yesu esi úləkə wə əsuə óte wə bakasebi lə Tiberia eto Ditumbukple əflə. Nya nyə kase íbə. ² Diyi lənii, Yesu eto bakasebi bətsyə átsya besi. Mə ni Simon Petro ku Tomasi nwə tsya bensi baakpo Əfimfinyə ku Nataniel nwə ditsyi Kana lə Galilea eto kasə ku Sebedeo eto bebi ku Yesu eto bakasebi bamba. ³ Mfó nya Simon Petro ləteyi mə nkə, "Meesu nta asabu lə mbə."

Mfó nya mə tsya ləteyi wə bənkə, "Bontsyə ebutəkəko fə busu." Nyaso bésu bédufə lə əklə əsuə nya bédə bésu. Fəε lə ketsye ka kenkee, bənləkə akpe saa.

4 Nya lefe nə kofe lela koə koatoo, Yesu əbə únyə lə ditimbu nəmə kenyə. Fεε bakasebi bamə mənnnyə wə bətsyə lekpo. **5** Nya ótə mə nkə, "Bakosobi, bíənləkə akpe saa lee?"

Bətə mbuayə bənkə, "Owo lo!"

6 Nya óteyi mə nkə, "Beta mi asabu nyamə bekpo lə ɔklɔ əmə eto kodiani, lə binyə lesaatsyuə biləkə." Nyaso bέyifo nko. Binə bia bələkə efui bəə, bamfo asabu nyamə bunə kələkə.

7 Okasebi wə eto asa Yesu laala áteyi Petro nkə, "Bonamute uni!" Se Simon Petro lənɔ nkə Bonamute unii, úfi wə awukəntsye ótsyasə lə nkə, itsyese úləkə nnya utsyə, nya ósa údufə lə ntu bomə əsuə tuu. **8** Fεε bakasebi fefe bamə əsiə lə ɔklɔ əmə bale bubə, bale asabu nnya díyi ku akpe bunə. Bántsyonko utuflo, yuutsyə fe akpaləkələkə kolofa. **9** Se bábɔ lə ɔklɔ əmə kafo bənyə kasɔɔ, bənyə se bátsyaka aka eto ute wə əsuə bákpe akpe ətsyuə. Abolo utsyuə tsya ətsyə mfó.

10 Nya Yesu ləteyi mə nkə, "Bifi akpe ətsyuə nnya bíləkə mɔmɔ beboko."

11 Mfó nya Simon Petro dísu údufə lə ɔklɔ əmə nya únə asabu nnya díyi ku akpe nnya ləmɔ óboko ketu kenyə. Akpe nyamə eto etu ni kolofa awosi anɔ ətsyə. Ite bə akpe nyamə efui nko tsyaa, asabu nyamə mánla. **12** Lə nyamfo eto kamaa, Yesu áteyi mə nkə, "Bibə bidi lesa." Fεε bakasebi bamə eto kuutsyuə mámfo ɔkɔə bokpe katɔ wə nkə, "Owoe feni?" Itsyise báte bə Bonamute uni. **13** Nyaso Yesu ésu mə ɔflɔ nya úfi abolo əmə útə mə. Nko ke úfi akpe nyamə tsya útə mə ne.

¹⁴ Nyamfo ni ditsyəfə se Yesu díləkə wə əsuə óte wə bakasebi se bátakasə wə betsyiko ɔkɔmə nə.

¹⁵ Se bédì lesa bálosə, Yesu átɔ Simon Petro nkə, "Simon, Yohanes eto ubi, aala mə aso kase bafəfə bamfo laala mə?"

Útə mbuayə nkə, "Ee, Bonamute! Fə kosate yi fənkə maala fə."

Mfó nya Yesu lətəyi wə nkə, "Lε mɔ basamubi ola."

¹⁶ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu esi ótɔ wə dinuəfə nkə, "Simon, Yohanes eto ubi, aala mə?"

Petro esi útə wə mbuayə nkə, "Ee, Bonamute! Fə kosate yi fənkə maala fə."

Mfó Yesu disi ótəyi wə nkə, "Lε mɔ basamu ola!"

¹⁷ Yesu esi ótɔ wə ditsyəfə nkə, "Simon, Yohanes eto ubi, aala mə?"

Bɔtɔ bomfo ələ Petro, itsyise ditsyəfə sɔɔ ni nəmfo nə se Yesu lətɔ wə nkə, "Aala mə?" Nyaso ótəyi Yesu nkə, "Bonamute, eyi lesa saa. Nya fə kosate nyi fənkə maala fə!"

Mfó nya Yesu lətəyi wə nkə, "Lε mɔ basamu ola. ¹⁸ Sitinti minlə fə bɔtəyi minkə, lefe nə fedi okosobii, ákafo kafia buti fə kosate kesu kaka ke fála. Fεε lefe nə fákabee, ebobesə fə ani kato nya utidi bamba luubə okle fə kafia fə wookpa fə usuko kaka fanla fə eesu." ¹⁹ Yesu átəyi nyamfo nko lə ufi uləkə ukpə wə eto okle Petro ləəbə bukpə wə luuləkə Onanto eto diyənde ote.

Nyamfo eto kamaa, Yesu átəyi wə nkə, "Təkəko mə."

²⁰ Se Petro lətsyi ɔwuninsəə, únyə se okasebi wə Yesu laala ñyə wə kama. Wə ni okasebi wə

dísíə ɔkpio Yesu, lə lefe nə békedi ditsyitsyosa fefé fe ótɔ Yesu nkə, “Bonamute, owoe luudu fə utə?” ²¹ Nyaso se Petro dínyə wəə, ótɔ Yesu nkə, “Bonamute, ntsyə ini lə wə əsuə?”

²² Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Lə nla miə usiə nkpə isu ese lefe nə muusinkli mbə bioo, be eka fə ela? Fəə, təkəko mə!”

²³ Etiki nyamfo ába ékpo lə mba ntəkəko Yesu kama nti bə okasebi əmfo əmbə bukpə. Fəə Yesu mánteyi wə nkə wəəmbukpə. Nnya ɔteyi ni nkə, “Lə nla miə usiə nkpə isu ese lefe nə muubəə, be eka fə ela?”

²⁴ Wə ni okasebi wə nle adansie budì lə asa nyamfo əsuə, nya wə tsya ni nwə ləwəni nnya utsyə nε. Nya buyi boə nnya əsuə údi adansieε, eyifo sitinti.

²⁵ Yesu esi úyifo asa bamba kpə tsya. Lə nnya ete báwəni nyamble bətsyə ləni ləni lənii, mfo nnɔ miə eni bembunyə ekue nyamə eto kətsyəkɔ lə kawunsiə kamfo kenke kulaa tsya.

**Onanto eto kakle fɔfɔ; Sɛkpɛle
Sekpele: Onanto eto kakle fɔfɔ; Sɛkpɛle New
Testament**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sekpele)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

5fc03d2a-3cf8-5607-a6e0-9e1e197140bd